

احمد رفیق

تورکیا ساریچی

ابتدائی لیسہلر
مخصوص صدر

— ۱ —

دورۂ متوسطہ ، برنجی صنف

برنجی طبع

عثمان غازی

Türkiye Diyanet Vakfı
İslâm Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi

Kitap No:

Yıl No

طابع و ناشری :

ابراہیم صوفی

کتابخانہ اسلام و عسکری ، باب عالی جادہ سی ، ۸۶

استانبول

۱۹۳۹ ، ۱۹۳۳

احمد رفیق

مِلّی تَارِخ دَرِیَنَلَرِ

تُورکِیَا تَارِخِ

دورهٔ متوسطه — برنجی صنف

ابتدائی مکتبلرله اینسهرک اوچنچ صنفینه مخصوصدر

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Deneyim No:	26964
Tasnif No:	7333

نَشری : کِتَابْخَانَهٔ حِلْمِی

۸۱ - باب عالی جاده‌سی - ۸۱

۱۳۳۹ - ۱۳۴۱

معلمه خاغلره ومعلم بکاره

احمد رفیق بکک (ملی تاریخ درسلی) نده بالخاصه آتیده کی نقطه لر نظر دقته
النشدر :

۱ . ملی تاریخمیزک روایت و افسانهیه متعلق قسملری کاملاً طی ایدلمشدر .
دیوان وثیقه لرینه مستند ، الكدوغرو معلومات ، طلبه نك آكلایاجنی برلسانله ویرلایه
چالیشلمشدر .

۲ . الكزیاده ، تورکیزک مدنیتیه اهمیت ویرلش ، ملی تاریخمیز رسمی پروغرام
داخلنده اولق اوزره ، صرف پادشاهلرک ترجمهٔ حالی اولمقدن قورتاریلمشدر .

۳ . تورکیزک تشکیلاتیه ، مؤسسائیه ، عادتلرینه و قیافتلرینه دائر ، متن
خارجنده اولق اوزره ، تاریخی قرائنلر علاوه ایدلمشدر .

۴ . اویدورما پادشاه رسملرندن صرف نظر ایدیلرک مشهور تابلولر ، اسکی
دورلرده مملکتیمیزی زیارتیه کلن سیاحلرک مملکتیمیزه عائد تابلولری ، مشهور
آبدلریمیزک فوطوغرافیلری قونولمشدر . طلبه نك ذهننی فضله تفرعات ایله دولدورمقدن
زیاده ، اسکی تورک حیاتنی ، مملکتیمیزک اسکی منظره لرینی ، اسکی آداملریمیزی
حقیقی تابلولرله کویسترمه یه چالیشلمشدر .

دباغندن آكلارلر، يوك قوماش دو قورلردى . يېنىچىلىكده وسلاحشورلقدهكى مهارتلىرى پخارق العاده ايدى .
بوينوزدن يايلىر ، كسكىن قىلچلر قوللانيرلردى .

رئيسلىرى كىندىلىرى انتخاب ايدىلر ، وىركى اولارق داوار ويريرلردى . كىندىلىرىنه مخصوص جزالىرى واردى : فساد ، عصيان ، جنابت ، اولى قادينى ساتاشمق كى قباحلىك جزاسى اصيلمقدى .

توركلر آرقهلىرىنه درى ، باشلىرىنه مغفر ويا قالپاق كىرلر ، بللىرىنه مىي سلاحلىرىنى طاقارلردى . آتلىرىنى اكرلى دار و يوكسكىدى . بوزا كرلر اوزرىنده يىلدىرىم كى اوچارلردى .

طورقاندە بولونان دیوار رسملى

تاریخی قرائت

اوغوز خان

توركلر كىندى تاريخلىرىنه دائر اسكى روايتلىرى واردى . بو روايتلر كوره يانك اولادى (دون) و (وولنا) نهرلى آرمىسنى كىدىلر ، بونلردن تورك (ايى كول) جوارىنه يرلشدى . وفاتىده اوغوللارندن آلىنچى خان حكمدار اولدى . آلىنچى خانك ايكي اوغلو واردى : تاتار ، موغول . آلىنچى خان مملكتتى ايكي اوغولونه قىسم ايتدى . موغولك اوغوللارندن قارا خانك برچوچى دنيايه كىدى : اوغوزخان . اوغوزخان بويودى . باسنىك يىرىنه كىدى . آسپاده توركلر خاقانى اولدى . اوغوز خانك آلى اولادى واردى : كونه آى ، يىلدىز ، كوك ، طاغ ، دىكيز .

بركون اوغوز خان، اوغوللىرىنى تجربه ايچىن، آلتون يايلى اوغلى دوغوبالى طرفلىرىنه كومدىردى . اوغوللارندن ياي بولانلر (بوز اوق) ، اوق بولانلر (اچ اوق) دىدى . ياي بولانلر اوق بولانلر تابع اولمالىرى وصيت ايتدى ، بىرمدت صوكراده وفات ايلهدى . روايت كوره بونلردن كوك خان عثمانلى توركلرىنىك ، دىكيز خان سلجوق توركلرىنىك ، طاغ خانده اوغوز توركلرىنىك اجدادىدر .

تورکیا تاریخی

توركلر دائىمى رىفعايت ايچىنده ياشارلردى . ايلك داستانلى قهرمانلىق حكايه لىيله دولودر . ياتاقده اولمك اونلرجه عيىدى . قىيله سندن آيرىلانلر (قازاق) دىرلردى . توركلر تىجارىتىده آكلارلردى . سورولرىنىك حاصلاتىيله كىچىلر، ياغ و پىنىرلىرى قوماش وارزاقله دىكشىد يرلردى .

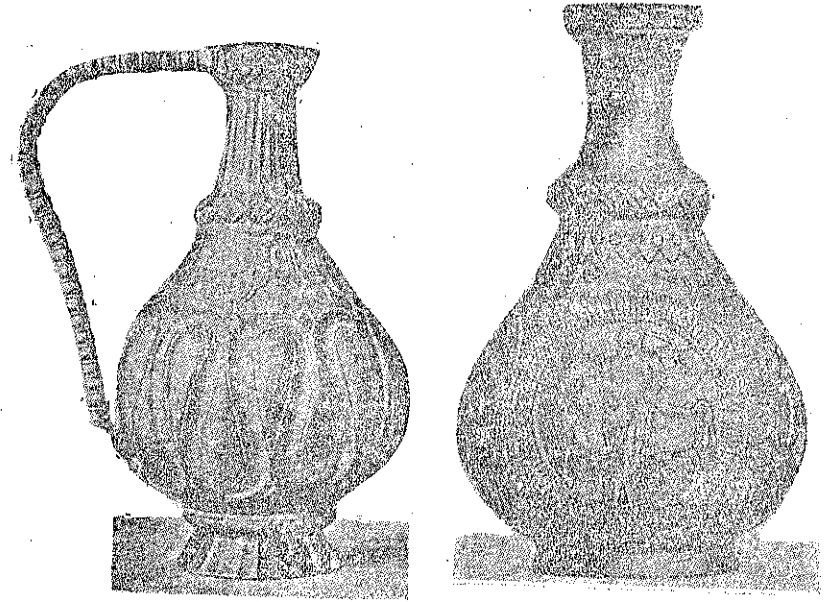
طورقاندە بولونان دیوار رسملى

اسكى توركلر معمارىده ، رسمده ، نقشده ، دو قوماچىلىقده ، علم و معرفتده خيلى ايلريله دىلر . يوردلىرىنىك هر طرفنده ظفرلىرى ياد ايچىن آبدىلر دىكدىلر ، كىتابلر يازدىر دىلر . (كول تىكىن كىتابسى) غايت مشهوردر .

توركلر كى معظم بنالىرى ، معبدلىرى ، هيكللىرى ، ديوار رسملىرى واردى . ادبىياتلىرى زىكىندى . حرفلى كوزه لىدى . كىتابلرنده درلو درلو رنگلر قوللانيرلردى . كىتابلىرى كاغده و درى يىيازارلردى . دريلر ، كوده رى كى ، غايت ناز كىدى . صحيفه كىنارلى كىتابلرله سوسلىدى .

صحيفه باشلىرى مزىنىدى . توركلرده ذوق سليم يوكسك بر درجه ده ايدى . توركلر ، اسلامى قبول ايتىد كىن صوكر ، كوچه حيايه قىسمائىت ويردىلر . عباسىلر زمانىنده عرب اردوسنه كىردىلر ، عسكرلكله معيشتلىرىنى تأمین ايله دىلر . بغداد خليفه لىرىنىك ضعفى توركلر قوتى آرتدىردى . تورك خاصه اردوسى خليفه لره تماميله حاكم اولدى . توركلر اسلام علومىندن استفاده ايتدىلر . عباسىلر زمانىنده اميرالامراالق رتبه سىنه قدر ايلريله دىلر . نهايت خليفه لرى عزىل و نصبه قدر ايلرى و واردىلر . عراقه و سوريه يه يايلىدىلر .

اسلامىيەتتە سوكرامىشەرور تورك مىكومتىرى
عبادى خليفەلەرنىڭ ضعفى اوزرىنه
ايتلاردهكى تورك والەلرى دە برررر
استقلاللارنى اعلان ايتدىلار ، مستقل تورك دولتلىرى وجودە كىتىدىلار . دولتلىرىنه

ئامى چەت سىقلوشدە بولغان آلتون قابىلر

بعضارى بولوندىقلىرى مىملىكتك ، بعضارى دە خاقانلىرىنىڭ آدلرىنى وىرىدىلار . كىمىشورلىرى
شونلاردر :

غزنىدە : غزنىلار ؟

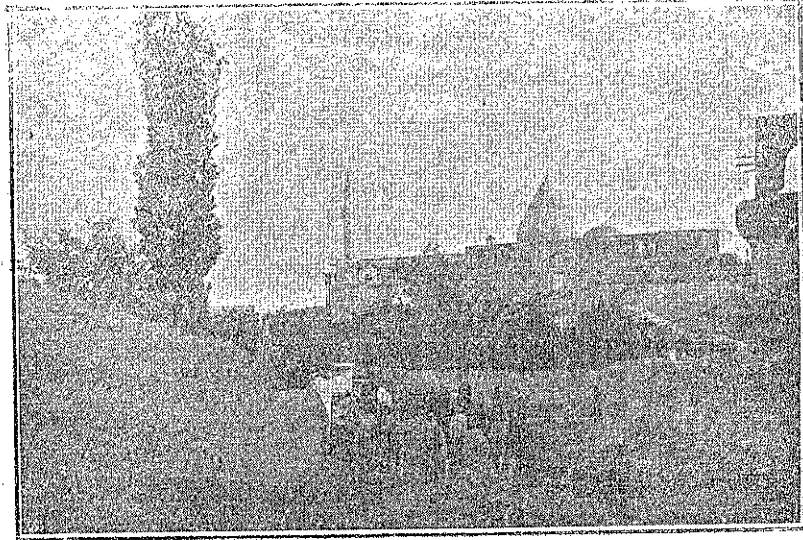
خوارزمىدە : خوارزمىلار ؟

مىصرىدە : بنى طولون ؟

عراق ، شام و آناطولودە : سلجوقىلار .

آناطولودە توركلار

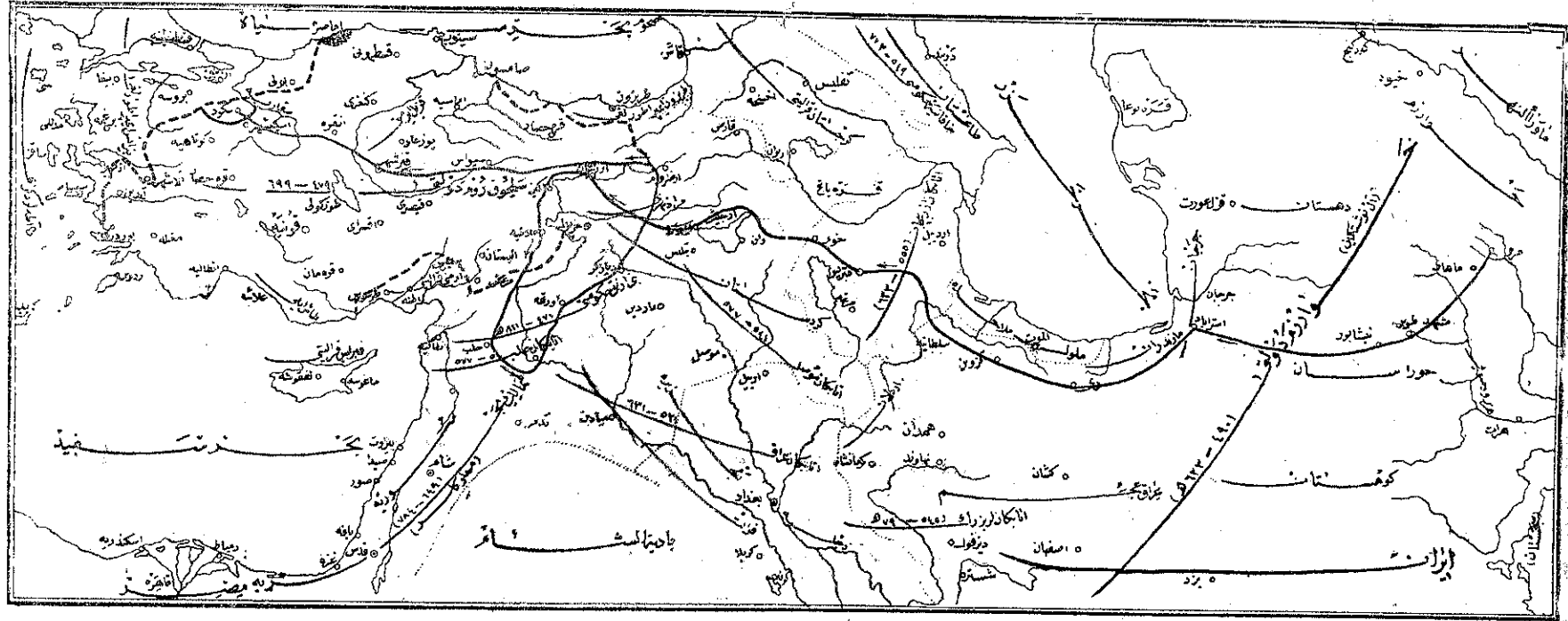
بودوردە تورك دولتلىرىنىڭ كىمىش سىلچوقىلاردى . سىلچوق ، اوغوز توركلارنىڭ بىرى .
سىلچوق ، موغوللارنىڭ تىجارىتىنى اوزرىنه ، قىيەسىلە بىر (بخارا) يە مىجرت ايتدى .
اطرافىدە بىرچوق تورك قىيەلىرى طوبىلادى . قومشولىرى : غزنىلار ، خوارزمىلار ،
بىزانسلىلاردى .

قۇنىدە علاالدىن بىامى و تىمى

خلفىلەردىن طوغرىول بك ، غزنىلارلە مىجاربە ايتدى . سىلچوق دولتى طوغرىول
بك زىمانىدە استقلالنە ئاتل اولدى . ايران ، عراق ، خوارزم و خوراسان كامىلا
سىلچوقىلارنىڭ ئالىنە كىدى . طوغرىول بك بىغداد خليفەسىلە مىناسىبتىدە بولوندى .
كىندىسەن (سلطان) غىوائى آلدى .

خلفى آلپ آرسلان بىزانسىنى تىقۇزىنە تابع قىلدى . زىمانىدە سىلچوق دولتى
ك يوكىك مىرتىبەسىنە واصل اولدى . حدودىنى (قارص) د قىدر ايلارلىقتى .

اوغوز توركlerinك اناطولويه كلىشكرى

رومانوسده اسيرايىلدى . آلب آرسلان اسيرينه كوزل معامله ايتدى . بيزانسليلرى خراج باغلادى .

اوغلو ملكشاه زماننده سلجوقلر آسيانك اك بويوك دولتي صايليوردي . ملكشاهك وزيري نظام الملك عالم وفاضل برداندى . علملاوشعرايه رغبت ايدردي . نظام الملكك عالمانه ادارهسى ساياه سنده سلجوقلارده علم ومعرفتده ايلربله دي .

بالى اولمادى . آقشامه دوشرو ايمپراطور اردوكانك ياغما ايديله جكتدن قورقدى . عسكرل ايمپراطورلرني قاچيور ظن ايتديلر ، هيسده قاچيشمايه باشلاديلر . آلب آرسلان بوفرستدن استفاده ايتدى . دشمنى اويله بربوزوش بوزدىكه ، ايمپراطورلرني بيله اسير ايتدى .

آلب آرسلان اسيرينه نازكانه معاملهده بولوندى . ايمپراطوردن برميليون دينار آلمادن صاليورمهدى . بو مظرفيتدن صوكراده سلجوق توركلرى دنيايه شان وپردى .

آناطولونك شرقى كاملا آلدى . بيزانس ايمپراطورى رومانوس تلاشه دوشدى . بويوك برقوتله آلب آرسلان اوزرينه يورودى . (ملاز كرد) ده بويوك برميدان محاربهسى اولدى . بو محاربه آلب آرسلانك غالييتيله نتيجهلندى . حق ايمپراطور

تاريخى قرائت

آلب آرسلان و بيزانس ايمپراطورى

آلب آرسلان سلجوق توركلرينك بويوك حكمدارلرندى . آلب آرسلان بيزانس ايمپراطوريني (ملاز كرد) محاربه سنده بوزدى ، او تاريخندن اعتباراً سلجوق توركلرينك شهرتى آرتدى .

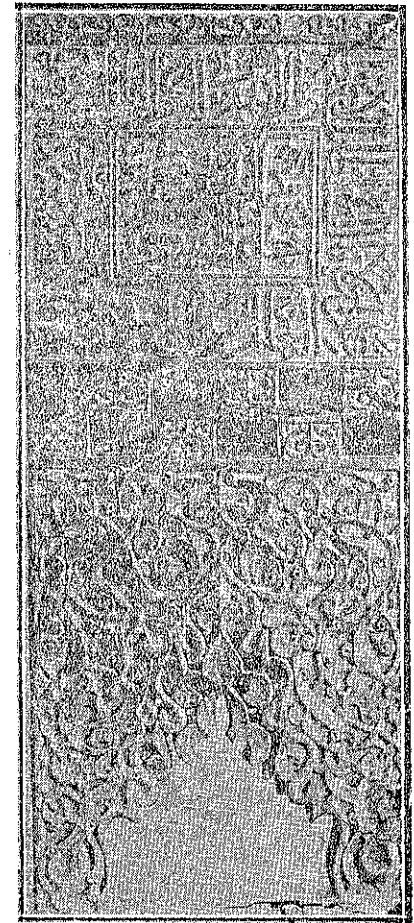
محاربهده آلب آرسلانك ميئننده اون ش بيك آتلى واردى . ايمپراطورك قوتى ايسه يوزيك قدردى . آلب آرسلان محاربه نك صباحي جمعه نمازنى قىلدى . بياضلر كيئندى ، لوقنى وياني طافيندى . قىليچنى قوشاندى . دشمنه هجوم ايتدى ، اوكون محاربه نك نتيجهسى

مدرسه لر و کتبخانه لر آچیلدی. سلجوق دولتك حدودی (کاشغر دن) انطاکیه) به قدر دوام ایدیوردی.

آناتولوسلجوقیلرینک ایلک پایتختی (ایزنیق) ، صوکرالری (قونیه) اولدی. ایلک مؤسسی ، سلجوق خاندانیدن سلیمان بکدی. سلیمان بک بیزانس سفیرینه مأمور اولدی. اوغل قیلیچ ارسلان ، سلجوقی تاریخنده نام بر اقدی. بیزانسلیلرله صلیب اردولری مغلوب ایتدی. اوزمانلر (قدس شریف)ی اسلاملاردن آلتق ایچین تورک بلدهلرینه یوروپان خریستیان اردولرینه صلیب اردوسی دیرلردی. قیلیچ ارسلان بونلری اول (ایزنیق) ده، صوکر (اسکی شهر) ده بوزدی. اسلامتی قیلیچی ایلک قورودی.

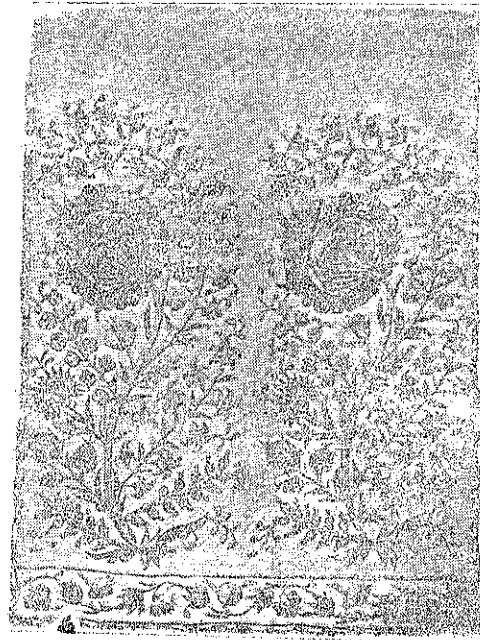
سلجوقیلر زماننده (قونیه) بک معمور اولدی. یشیل و مائی چیلدی مدرسه لر ، ظرف جامعلر ، خانلر و کاروانسرایلر یاپیلدی. علم و صنعت کتدکجه ایلرله دی. سلجوقیلرک حکومتی ایکی ییجی

عصر سوردی. بوانشاده اورتا آسیاده موغوللارده ایلرله یورلر ، مدحش اردولرله اطرافنی تخریب ایدیورلردی. سلجوقیلر ، صوکر حکمدارلری زماننده ، داخلی غوغالرله ضعیفله دیلر.

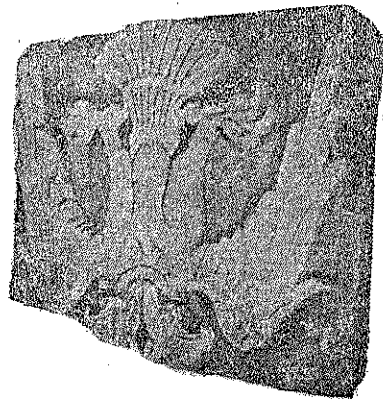
سلجوقی آثارندن : رحله

موغول مورغول ایتیملاسی استیلاسی سلجوق سلطنتی کتدکجه زواله اوغراندی. موغول حکمداری جنکیز، چینی، خوارزمی ضبط ایتدکدن صوکر (دجله) کنارینه دوغرو ایلرله دی. جنکیزک اوغوللاری ده قافقاسیه ، سیریا ، هندستانک شماله دوغرو ایلرله دیلر بوتون آسیا جنکیزک حکمه رام اولدی. وفاتنده اوغوللاری وطوروزلری حکومت

سلجوقی آثارندن : ایشله سل

سوردیلر. خاقلرندن هولاکو (ایلخان) عنوانی آلدی. (تبریز) ده (ایلخانیه دولتی) نی تشکیل ایتدی. بغداده یورودی ، عباسیه دولتی مضمحل ایتدی. کندی اسلام دکلدی ، فقط طورونی احمدخان اسلامتی قبول ایتدی. ایلخانلر سلجوقیلری تمایله نفوذلری آلتنه آلدیلر.

سلجوقی آرامی (قونیه موزمسنده)

صيراسنه كچدى. سلجوقلار له صميمى مناسبلرده بولوندى. ايجاب ايتدكجه، سلجوقلار ك دشمنلرله محاربه لر ايتدى. محاربه لرى سلجوقى سلطانى نامه اداره ايدردى. آلاىنى غنيمتلى ده سلجوقى سلطاننه كونددردى. بوغيرته مكافاتاً (اسكيشهر) كندينه تيمار اولارق ويريلدى. ارطوغرول بك سلجوقى پادشاهلرينه قيايجى ايله خدمت ايتدى. نهايت طقسان ياشنده، (سوكود) ده وفات ايلهدى.

اوج اوغلو قالمشدى: ساوجى، كوندوز، عثمان بككر. عشيرته، تورك اصولجه، كوچوك اوغلو عثمان بك سردار اولدى (۶۸۰ هـ).

عثمان بك

۶۹۹ - ۷۲۶

عثمان بك، باباسنك يرينه، سلجوقلار اوج بكي اولدوغى زمان ۲۴ ياشنده ايدى. (سوكود) ده دوغمشدى. عثمان بك، باباسنك معيتنده برچوق محاربه لرده بولوندى. جنك ايمه ي فعال اوكرندى. جاذبه لى برسياسى واردى. سپاه صاحلى، قره كوزلو ايدى. كنديسنه مردك، فداكارلق، قناعت ودوغرولق كې خاصه لر

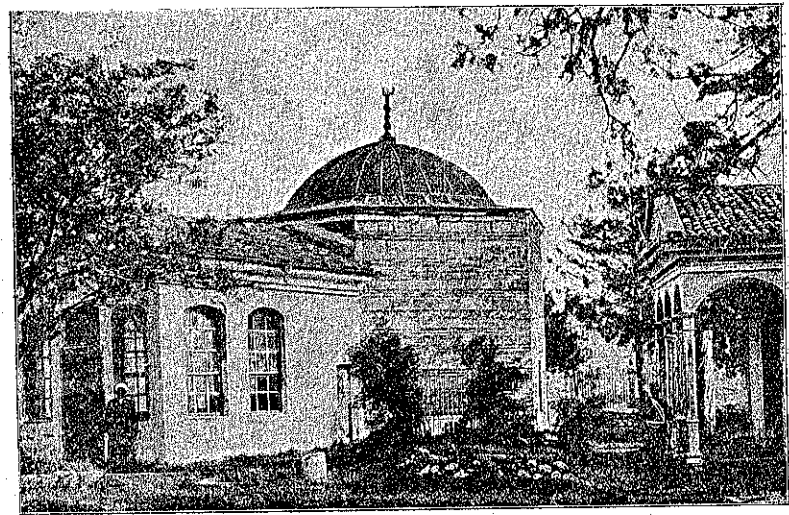
تاريخى قرائت

عثمان بك دررملر

عثمان بكك اك زياده محاربه ايتديى، روملردى. روملر، عثمان بكك وجودىنى اورتادن قالديرمتك ايچين چاره دوشونبورلردى. نهايت برجيله ايله تولدورمه يه قرار وپردلر: (يله جك) تكفورى (يار حصار) تكفورينك قيزيله اولته جكدى. روملر عثمان بكي دوكونه دعوت ايتدیلر. عثمان بك كنديسنه قارشى يايلان حيله يي كوسه ميخال واسطه سيله خبر آلدى. دعوتى قبول ايتدى. فقط كنديسنك يابلاغه كيده جكنى، قيمتلى اشيا سنى، اونه دن برى يابديى كې، يته قاديئر واسطه سيله، قلمه يه نقل ايتدیره جكنى سويله دى. قرق قدر بابا ييكنى قادين قياشته صوقدى. اشيا ايله سلاحرلى آتلمر يوكلەتدى، بولرى (يله جك) قلمه سته كوندردى. كندى ده آز برميتله دوكون اوينه كلدى. كيجه هر كس ذوق وصفايه دالمشدى. (يله جك) قلمه سته كيده نلر اوراده كيلرى كسديلر. عثمان بك كده غين زمانده دوكون اويني باصدى. دشمنى قوردوغى طوزاغه دوشوردى. كلبنى اسير ايتدى. اون ايكى ياشنده اوغلو اورخان بكه وپردى. ايشته، اورخان بكك ابلك زوجه سى نيلوفر خاتون، بودر.

عثمانى توركلار

جنگيز، آسيانى قانه بويايدىنى زمان، او كندن بر چوق عشيرتلىر آناطولويه هجرت ايدىورلردى. بو عشيرتلىر ايچنده بر قبيله واردى كچه، اوده (قاي خان) قبيله سيدى. قاي خان قبيله سى (ماهان) دن چيقتى. الهى بيك كيشيله (ارزنجان) و (اخلاط) طرفلرينه يرلشدى (۸ هجرو ۹ هجى صحيفه ده كى خريطه يه مراجعت).

(سوكود) ده ارطوغرول غازى تربىسى

اورادن رئيسلرى ارطوغرول (قونيه) يه كلدى. سلجوق پادشاهى سلطان علاء الدين ارطوغرول بكه بر يورد وپردى. ارطوغرول بك (بروسه) طرفلرنده (سوكود) ناحيه سى ايله (طومانيچ) يايلاسه يرلشدى. او زمانلر (بروسه) بيزانسلىلر ك آئنده ايدى.

ارطوغرول غايت جسور و بهادر دى. (سوكود) يرلشكدن صوكرا سلجوقلار صادقانه خدمت ايتدى. اونلر ك اوج بكلىرى

واردی . غایت دینداردی . دائماً علما ایله دوشر قالدقاردی . زماننده اخیلک
نامیله برطریق واریدی . عثمان بك ده بو طرفته داخلدی . عثمان بك قومشوری روم
تکفور لرله محاربیدن خالی قالمادی . (قرجه حصار) (بیله جک) تکفور لرله
چار بیددی . اوزمانلر عثمان بك
بو محاربده قاردرشی ساوجی بکی
غائب ایتدی . کورس منال کبی
فداکار و صادق بردوست قازاندی .
کوسه میخال عثمان بك مردلکنی
کوردی . معیتده چالیشمائی شرف
بیلدی ، مسلمان ارلدی . عثمان
بك شنی کیتدکجه آرتدی . بو
اشاده ایکی اولادی دنیایه کلدی :
علاءالدین بك ، اورخان بك .
علاءالدین بك علمیه ، اورخان بك
قیلیجیه بابالرینه یارديم ایتدیله .
عثمان بك ده (عثمانجی) نامیله
هر طرفه شهرت بولدی .

عثمان بك

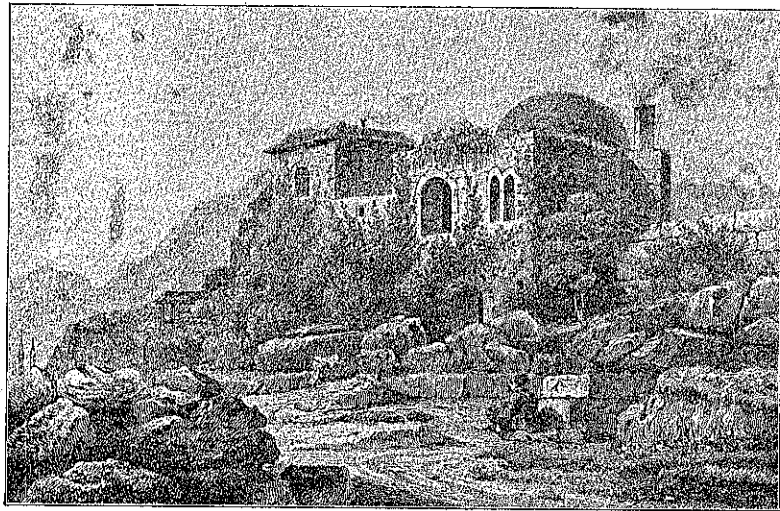
عثمان بك هر کون بر ظفر قازانیوردی . ایلك مظفریتی (قرجه حصار) ك

تاریخی قرائت

عثمان غازى نىكى عىرائى

عثمان غازى غایت عادلدی . کیسه نك حقى کیسه یه کچیرمزدی . ایلك قانونغى عثمان غازى
قویدی . بر کون ، اسکیشهره بر کر میانی کلدی . بازارده ویرکی آلتی ایسته دیله . ایلی
عثمان غازى یه آکلاتدیله . عثمان غازى ویرکی یه لزوم اولمادیغی سوله دی . بونک اسکیدن
اصول اولدوغنی کندیسنه آکلاتدیله . بونک اوزرینه عثمان غازى شو قانونی قویدی :
« هر کیم بازاره بر یوک کتیرر ساتارسه ایکی آقچه ویرسین . ساتارسه برشی ویرمه سین .
هر کیم بو قانونی بوزارسه حق تمالی ده اونک دینی و دنیا سنی بوزسون .
کیسه برتیار ویرسه ، سبیز آلندن آلیناسین . اولنجه ، اوغولونه ویریلین . خدمتکارلری
محاربیه کیتسین . هر کیم بوقانوندن غیرى بوقانون قویاجق اولورسه اوندن الله راضی اولماسین .»

ضبطی اولدی . سلجوق سلطانى اوچنجی علاءالدین بو مظفریته سوبیندی .
حصاری عثمان بكه ویردی . بو حصار (اسکیشهر) جوارنده یوکسک بر تپه ده
ایدی . سلجوق سلطانى بکک علامتی اولارق عثمان بكه طاوول ، بایراق ، کمر ،
خنجر کوندردی . عثمان بك کیتدکجه شوق آرتدی . (قرجه حصار) ك
اتکننده برده (قرجه شهر) واریدی . بو شهرده کی کلیسا جامع یاسیلدی . جامعده
سلجوق سلطانى نامه او قونان خطبه ده عثمان بك نامیده برابر او قوندی . بو

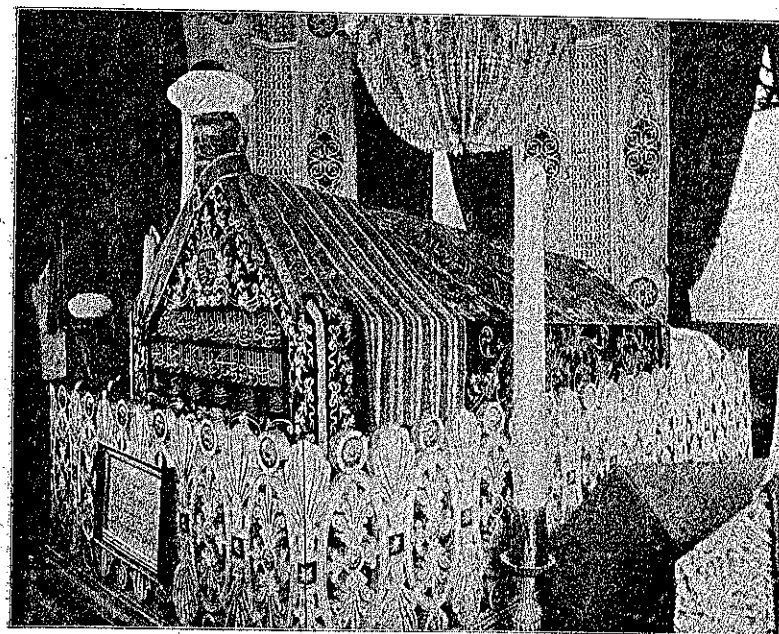
اسکی بروسه حصاری

ایلك خطبه یی او قویان ، علمادن طورسون فقی ایدی . عثمان بك ، بو صورته ،
امارتی ده تصدیق ایتدیرمش اولدی .

عثمان بك ، قرجه حصارده اوفاق بر بکک تأسیس ایتشدی . عثمان بك
امارتنده اوطورانلره (عثمانلی) دیتیردی .

عثمان بك بیزانس حدودنده قوتی آرتدقجه ، (قونیه) ده
عثمانلیک استقامتی سلجوق سلطانلری ده کوندن کونه ضعفه دوشوبورلردی .
یونلری اك زیاده محو ایدن ، موغوللار یعنی ایلخانیلرلردی . قونیه سلطانى تماماً

ابلخانیلرک امری آلتنده ایدی . دولت کوندن کونه پارچالانیوردی . نهایت موغول ضربه سی ، سلجوق سلطنته خاتمه چکدی . سلجوق اداره سنده کی بکلر برر استقلال لرینی اعلان ایتدیلر . عثمان بکلر معیتده کی بکلر ده بو آرزویه تابع اولدیلر .

روسه ده عثمان غازینک تربه سی

او کوندن اعتباراً عثمانی دولتی قورولدی . سلجوق تورکارینک سلطنته عثمانی تورکاری کچدی . دولت بر خاندانن او بر خاندانه انتقال ایتدی . اوسنه هجرتک ۶۹۹ ، میلادک ۱۳۰۰ سنه سیدی .

تاریخی قرائت :

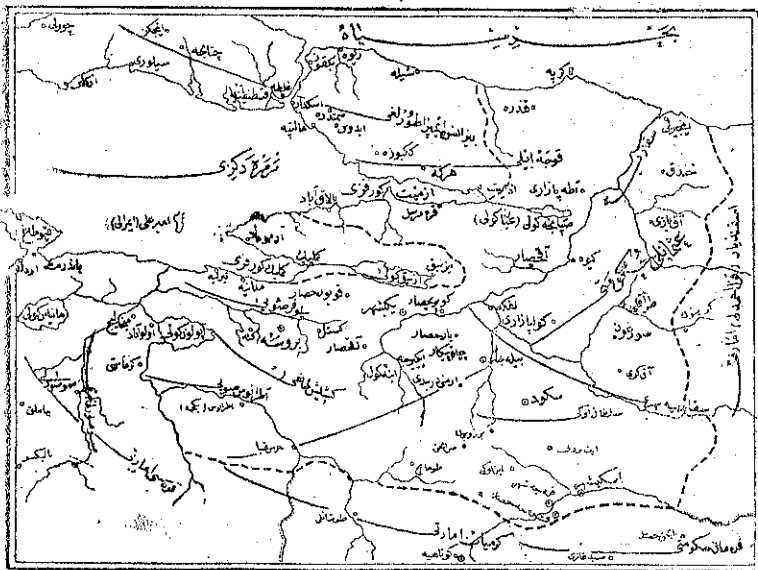
عثمانیلرک استقلال

سلجوقیلرک ضعیفلاماسی آناطولوده کندی اداره لنده کی بکلرک امیدلرینی آتدیردی . بونلر هپ مستقل اولقی ایسته دیلر . عثمان بکلر معیتده بو آرزویه تابع اولدیلر ، عثمان بکلر کلدیلر :

عثمان بکلر برابر آناطولوده برچوق بکلر استقلال لرینی اعلان ایتدیلر ، مستقل برر حکومت تشکیل ایلدیلر .

باشلیجه لری شونلردی :

قونیه ده : قرامان اوغوللری ،

عثمان غازینک دورونده تورکیه

— سز قایی خان نساندنسکز . قایی خان ، اوغوز خاندن صوکرک تورکارک خان ایدی . تورک عادتجه ، اوغوز نسلدن کیمسه اولمازسه خانلق و پادشاهلق سزکدر . دیدیلر . سلجوق تورکارینک ضعیفله دیکنی ، آرتق دیربله سی غیرقابل اولدوغنی سوبله دیلر . دیدیلرکه :

— شیمدی سز خان اولمالیکسز . سلطنت سزه لایقدر .

عثمان غازی بوسوزلر اوزرینه استقلالنی اعلانه راضی اولدی . بوتون بکلر و کشتخدارلر اوغوز طاقه سندن اولانلر طولاندیلر . اللرنده بارداتلر ، سوبخله بال شربتلری ، قییمزلر ایچیدیلر . چاوشلرده :

— آب حیاتلر ، صحتلر ، عافیتلر ، پادشاهلق مبارک اولسون !

دییه باغیدیلر . اوکوندن اعتباراً عثمانی دولتی قورولدی ، سلجوق تورکارینک برینه عثمانی تورکاری کلدی . دولت بر خاندانن او بر خاندانک آلتنه کچدی .

مغنیساده : صاروخان اوغوللری ،

کوتاهییهده : کریمیان اوغوللری ،

قسطمونیده : اسفندیار اوغوللری .

عثمان بكك الك مدهش قومشوسى ، بيزانس ايمپراطوریدی . عثمان بك روملردن يرلر آلماي دعا موافق كوردی . مقصدی (بروسه) یی آلمدی . اوردوسنی دائما او طرفه درغرو يوللادی . اولا (يکيشهر) یی آلدی . بورایي كندیته ياخت ایدیندی . بو ائشاده موغول استیلاسنه كندیده اوغرا دی . فقط بو استیلایي دفعه موفق اولدی . (ایزنيق) یی قوشاندی . الك زیاده (بروسه) نك فتحيله مشغول اولدی . (ایزنيق) محاصره سی دوام ایدركن اوغلو اورخان بكی (بروسه) اوزرينه يولادی . كندی (يکيشهر) ده راحتسزدی . اورخان بكه وصیت ایتدی . (بروسه) آليئر آلتاز كندیسك اورايه كوموله سنی ایسته دی .

عثمان بك (بروسه) آليانجی صیراده وفات ایتدی . نعشی موقتاً (سوکود) كومولدی . اورخان بك (بروسه یی) فتح ایتدی . باباسنك نعشی بروسه ده (كوموشلی كیند) ه كومیدردی .

عثمان بك ، تورك سلطنتی احياتیدی . عثمانلی تورکری ، بوسایه ده ، عصر لرجه پاشا یاجق بردولت بناسی قوردیلر . عثمان بك غایت قناعتكاردی . وفاتنده اشیاسی : رقاشیق ، برطوزلق ، رایشه مهمل قفتان ، برچاریق ، برده قیرمزی پیراقدن عبارتدی .

اورخان بك

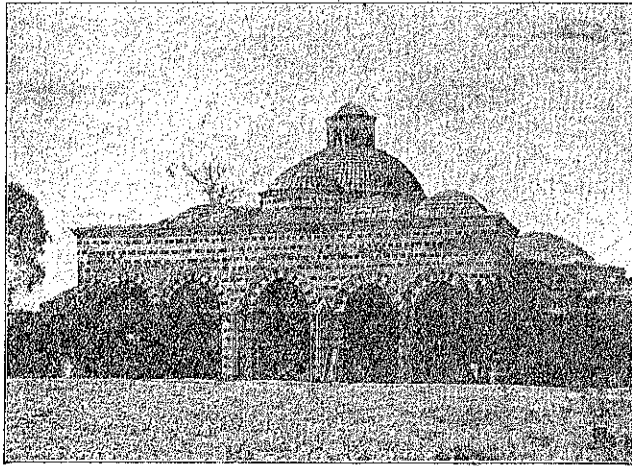
۷۲۶ - ۷۶۱

عثمان بكك ايكي اوغلو واردی : علاءالدين بك ، اورخان بك . علاءالدين بك علمله و عبادتله مشغول اولوردی . بوسیدن ، پادشاهلئی قارده شی اورخان بك آلدی . علاءالدين بك ده اوکا وزیر اولدی .

اورخان بك سیاستده وعسكرلكده بك ماهر دی . مملکتی قوتلی بولوندورمق ، قومشولرینی بوقوتله اداره سی آلتنه آلق ایسته دی . معیتده دكرلی بكروسردارلر

واردی : آچقه قوجه ، طورغودآلب ، صمصه چارش ، قره مرسل ، غازی عبدالرحمن . علمادن كييكلی بابایه ده چوق حرمت ایدردی .

درویشلره تکیه لر ، فقرايه عمارتلر یاپدیریر ، خلقه كندی آيله چوربا طاغیدردی . جومردلكنی دشمنلری بيله بگنیردی .

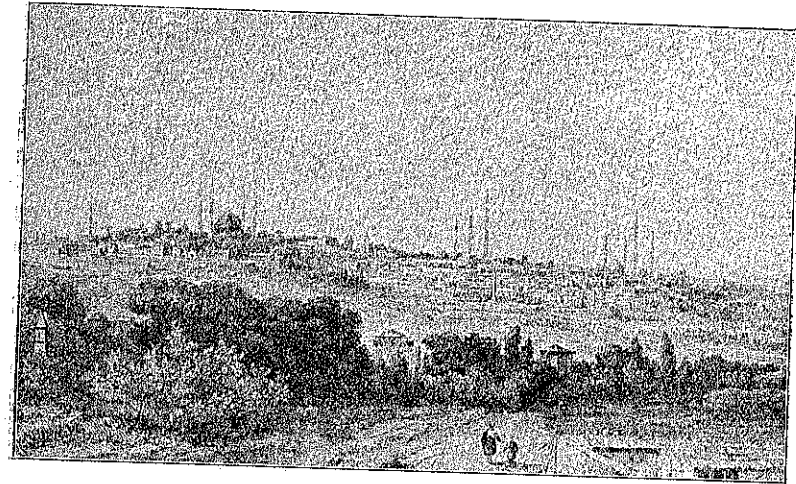

ایزنيق مدرسه سی

اورخان بك باباسنك فتوحاتنه دوام ایتدی . استانبول ايمپراطوری تلاشه دوشدی . اوزمانلر ايمپراطور ، اوچنجی آندرونیکوسدی . (ایزنيق) محاصره سی آلاَن سوریبوردی . اورخان بكك غازیلرندن آچقه قوجه ایزمیت طرفلرینی ، (آیدوس) و (سمندر) قلعه لرینی آلدی ، (مالته) حدالرينه قدر كلدی . (ایزمیت) یی فتح ایتدی . بوحوالییه ، نامنه نسبتله ، (قوجه ایل) دینلیدی .

اورخان بك (مالته) یه قدر ایلر یله دی . مالته صحرا سنده بيزانس ايمپراطوريله چارپیشدی . روملری فنا بر بوزغونلغه اوغرا تدی . دونوشده (ایزنيق) یی صیقیشدیردی ، شهر در حال تسلیم اولدی . اورخان غازی پارلاق بر آلايله (ایزنيق) ه کیردی . قادین ، چولق چوجق اورخان غازی یی حرمتله قارشیلادیلر . هر کس روملرك ظالمانه اداره سندن بزمشدی . اورخان غازی اهالی یی خوش طوتدی ،

ايمپراطورلە مصلحتە ايتدى ، و دائىما خوش كچىندى . حقى ايمپراطورك اون سكر
ياشندەكى قىزى تەئودورا ايلە اولتدى . اسكدارە قدر زيارتە كەلدى . اوغوللىرى دە
برابر كىتەردى . ايمپراطورك مقصدى اورخان بكة ياراتتى ، اورخان بكة دە سياسى
يىزالسى امرىيە تابع قىلمەلدى .

ادرنة

اورخان بك زمانندە (قرە مرسل) ، (بندك) ، طرفلىرى كاملاً فتح ايدىلىدى .
(ايزميت) دە ، و (ايزيق) دە جامعلار و مدرسلار ياسىلدى .

اورخان غازى دورندە فداكار غازىلار اولدوغى
اورمانە غازى بك تا باقى كى ، عالم و فاضل ذاتلار دە واردى : علاءالدين بكة
چاندارلى قارە خايل دائىما نظاملار
وقانونلارە مشغول ولورلردى .

عثمانلى دولتىك اك اساسلى
نظاملىرى اورخان بك زمانندە
قونولدى . اك مەملەلىرى شونلردى :
يىگىرى ، قىافت ، يارە .

سلجوقى يارەسى

ايلك منتظم عسكرىمىز يىگىرى يەردى . اوروپادە ھىچ منتظم عسكر يوقكن ،
تشكىل اولونان اوردومىز بودى .

اورخان بكة شەزادەلەردىن اك دكرلىلار
شەزادە سلیمان بك وروس ايلەنە كچسە شەزادە سلیمان بكة مراد بكدى . شەزادە

تاريخى قرائت

يىگىرى ، قىافت ، يارە

يىگىرىلەردىن اولكى عسكرلە يابا دىرلردى ، فقط بولر منتظم دكلدى . يىگىرىلەر
پىادە ايدى . سوارىلەرنە سىياھى دىرلردى . باشلەرنە يىگىرى آغاسى دىنيردى . ھىرىگىرى
آمرىك امرلىرى دىكاردى . ارمانە تەكىل يىگىرىلەك دىكەلدى . ھىرىگىرى اوجاق
نظامنە رعایت ايدەردى . يىگىرىلەر
تەلىملەر و نىشانچىلارە چالشيپلردى .
انضباطلىرى مەكەلدى . ھەرغەدەر بىر
دەرىجى بر رابطة يە مەربوطدى .

يىگىرىلەر

آقچە

يىگىرىلەك مەاشلەرنە غلورە ، قىشلارنە ارمان ، بولوكارنە ارمان دىنيردى . طوبلانق
ايچىن بايراق بىرنە (قازان) قوللانيرلردى . مەملىكەت اورتالار قىرغىزى رنكەدە بايراقلىرى دە
واردى ، بو بايراق (آلاشەر) قوماشندىن ياسىلدى . قوماندانلەرنە آشچى باشى ، چورباچى
كى مطبخە خايد اسملر و يىرلردى . مەاشلىرى كوندە بر آقچە يەنى برغوشدى . سلاحلىرى اوق ،
پاى ، تەنك ، قاقسان قىلىچىدى . اورخان بك ، اردوىى تشكىل ايتدىكى كى ، عسكرلەك ،
باشى بوزوقلار ، علماك دە قىافتلىرى دە آيىردى . ھىركس مەسكەنە كوردە اتواب كىدى .
باشە كىيىن سىرپوش ، قىرغىزى ايدى . يىگىرىلەر باشلەرنە آمە بورك كىپلردى . خلعت دە
(آلاشەر) قوماشندىن و قىرغىزى رنكەدە ايدى .

اورخان بك زمانە كەنجە قدر سلجوقى پاراسى قوللانيرلردى . ايلك عثمانى پاراسى
اورخان بك زمانندە باقىلدى (۷۲۷ ھ) . يارەلر باقىردىن و كوموشىدندى . بر يوزىنە
كلە شهادت ايلە ابوتكر ، عمر ، عثمان ، على ، او بر يوزىنە دە (اورخان بن عثمان برسا)
يازىلدى . آلتون پاراسى يوقدى .

سليمان بك (اذميت) ى ، مراد بك ده (ابن اوکى) سانجاغنى اداره ايدىوردى .
اورخان بك بالىکسر طرفلارنى ، (قره سى) نى فتح ايدىجه ، بورايه شهزاده سليمان
بكى تعيين ايتدى .

(قره سى) (چاناق قلعه) طرفلاريدى . روم ايلينه ، بيزانس طور اقلرينه
اك ياقين يوراسيدى . اورخان بك مقصدى ، بيزانس طور اقلرينى المقدى . بوده
کوچ برشى دکلدى . بيزانس ايمپراطورلى فساد وفته ايجنده ايدى . ايمپراطور ،
اورخان بك قان پديدى . باشى نه زمان صقيشسه ، مملكتنده نه زمان عصيان
چيقسه ، دامادى اورخان بکدن امداد ايتردى . اورخان بکدن ينه بردقه امداد
ايشتمش ، اورخان غازى ، اوغلى سليمان بکى قوتلى برادر و ايله روم ايلينه كچيرمشدى .
سليمان بك ، روم ايلينك هر ط فنى بيليردى . بوسيدن ، باباسنك آرزوسنى اك
زياده او يرينه كتيه بيليردى . نته كيم اويله اولدى : سليمان بك روملر ك غفلتندن
استفاده ايتدى . معيتنده كى غازيلرله بر كيجه قارشى ساحله كچدى . غازيلر اولا
(چنى) به چيقديلر . روملرى آتسزىن باصديلر . (كليولى) ايله (بولايى) و (تكفور

تاريخى قرائت

عثمانى دولتلىك قوشونلىرى

عثمانلار روم ايلينه كچىنجه ، مملكتلىرى بركات ده بويودى . قومشولى ، بويلاق
ظفرله حسد ايتمه ، عثمانلاردن قورقايه باشلاديلر .

اوسره ده عثمانلار ك آناطولو و روم ايلينده قومشولى شونلردى :
آناطولوده : سلجوقلر ك اقراضى اولار يته استقلاللارنى اعلان ايدى بگلدن .
بعضيلريدى . مثلا : شرقده اسفنديار اوغوللرى ، جنوبده كرمان و صاروخان اوغوللرى .
روم ايلينه : غريبه بيزانس ايمپراطورلغى .

اسفنديار اوغوللارى (قسطنطين) ده . كرمان اوغوللارى (كوتاهيه) ده ، صاروخان
اوغوللارى (مغنيسا) ده حكم سوريورلردى . بولردن باشقه آناطولوده ، (قونية) ده .
قره مان اوغوللارى واردى كه ، قوتجه هيسنه قانق ، و عثمان اوغوللار ينىك اك بويوك دشمنلريدى .
بيزانس ايمپراطورلغنى باغنى (استانبول ، قسطنطينيه) ايدى . ادره ، سلايك ، تساليانك .
رقسى ، آتسه و موره بيزانسلىلر ك آئنده ايدى . بوندن باشقا بالقانلرده بولغارستان ، آناووداق ،
صربستان ، بوسنه هر سىك ، افلاق و بقدان واردى كه ، عثمانى توركلك روم ايلينه كچيشلرى .
اولرى ده قوشقولا ندرمشدى . بولر ك هبى ده عثمانلرله دشمن كسيلا مشلردى . توركلر ،
روم ايلينده طوتومايلىك ايجىن بولر ك كافه سنه قارشى قويمايه مجبور ديلر .

اسى قياقتلر : قاضى كىر و بى كچىرى آغاسى

طاغ) نى آلديلر . اوزمانه قدر بيزانس
ايمپراطور يته ياردىم ايجىن روم ايلينه
برقاج دفعه كچمشلر ، فقط تىكرار
ايمپراطور ك رجاسى اوزرينه
دوشمشلردى . بوسفر تماميله
يرلشديلر . بوقعه ، هجرتك ۷۵۸
سنة سنده اولدى . بو تاريخ ،
آنا تار يىزك روم ايلينه قطعى صور تده
يرلشدى كرى تاريخدر . اوتار يىخذن
اعتباراً عثمانى سلطنتى روم ايلنده
قوت بولمايه باشلادى . اورخان
بك مقصدى (بيزانس) ى ،
(استانبول) ى المقدى . روم ايلينه
كچمى دى ده بو ، امكان سزدى .
شمى ، بو امكان ده حاصل اولمش
دىمكىدى .

تاريخى قرائت

اسى رقيات

عثمانلر ك ايلك زمانلرده قياقتلرى مختلفدى . اورخان
غازى زمانده هر صنفك قياقتى آيرلدى . هر صنف ايجون
آيرى آيرى قاووق و قفتان واردى . شهزاده سليمان بك ، باشته
مولوى كلاهى كچيردى . عثمان غازى ايسه خوراسانى دينلن
بركلام كيمشىدى . بولام قىزمى چوخه ويا قديفه دن بايىلير ،
اوستنه صاريق صاريليردى . البته يوكدن قوللور اجه ايله
كردن عبارتدى . مراد غازى اسكوفى ايجاد ايتدىكى زمان
پادشاهلر تاج مقامنده بر سريوش قوللانديلر .

اردونك قياقتى بوسبوتون آيريدى . بويوك ضابطلر
طون و كوملك اوزرينه برانتارى ، بر قفتان كچيرلر ، اوزرينه
قوشاق باغلارلردى . ده اوستنه جبه ، آياقلىر يته جاقشيم كچيرلدى . ضابطلر ك آياق قابلىرى
صارى ، نفرلك قىزمى ايدى . علمائى ماوى و اوچك سزدى . سفرلر ده ياندن قوبجالى و اوزون
قونجلى آياق قابى كچيرلدى . سوارى چيزمى لرى مهور سزدى .

سپه

فقط بولشئیی ، الیم بر فلاکت تعقیب ایتدی . شهزاده سلیمان بك آویشنده یوقات ایتدی . بو آجی ، اورخان بكك یوره كنه ایشله دی . بر قاچ سنه صوكر ا كندی ده ارتجول ایله دی . نغشی (بروسه) یه كومولدی (۷۶۱) .

مراد خداوندگار

۷۸۹-۷۶۱

مراد خداوندگار ، باباسی کبی ، عالیجناب وجنگاوردی . (ادرنه) یی ، دها شهزاده لکنده ، قاردهشی سلیمان بکله برابر فتحه موفق اولمشدی . عبادتله مشغول سودیندار اولدرغی ایچین خداوندگار نامنی آلدی . زماننده دولتمرك حدودی بویودی . علمایه رغبت ایدیلدی . مراد غازی درویشلره زاریه لر ییار ، فقرايه صدقه لر داغیدیردی .

مراد غازی زماننده توركرك دشمنلری بر قات دها آنقره ره اضیله چوغالادی . (آنقره) ده آخیر حكومت شكندنه سلطنت سوربورلردی . مراد غازی (آنقره) یی صلحاً آلدی . بوتون سیاستی یزانسه قارشیدی . اداره سنه کیردن روملره قارشى دائما ایی معامله ایتدی . ییزانس خلقتك ویزانس سراینك محبتی قازاندی .

مراد غازی ، لالا شاهین پاشا وحاجی ایل بکی واسطه سیله (چورلو) یی ، (لوله بوغاز) یی ، (دیمتوقه) یی آلدی . روم ایلیده کی یرلیمز کیتدکجه بویودی . بر طرفدن (بروسه) یی ده اعمار ایتدی . قاپلیجه ، عمارت ، خان ، مدرسه یایدیردی . بونکله برابر روم ایلی سفرلرینه دوام ایچین پایتختی (ادرنه) یه نقل ایچینی موافق کوردی . (ادرنه) ده سرای انشا ایتدیردی . پایتختك (ادرنه) یه نقلی ییزانسی دائمی بر تهید آئنده بولونیدردی . فتوحات کیتدکجه آردی ، غنائم چوغالادی . مولانا نقره رستمك توصیه سی اوزرینه محاربه ده آلیسان غیمتلردن ایشده بر آلیق اصولی بودورده تطبیق اولوندی .

توركرك بالقانلره دوغرو ایلرله مه لری ماجار ، صرب ، صرب صینیایی اولاج ، و بولغارلری اورکوتدی . هپسی طوبلانیدیلر ، توركکری روم ایلیندن چیقارمایه عزم ایتدیلر . (ادرنه) نك براز یوقاریسنه ،

(موم تپه) جوارینه کلدیلر . بر کیجه عیش وعشرتیه قوبولیدیلر . هپسی ده سرخوش اولدیلر . عثمانلی سردارلرندن حاجی ایل بکی دشمنك بوغفلتی خبر آلدی . کیجه لین آنسزین اوزرلرینه هجوم ایتدی . دشمن پریشان اولدی . ماجار قرالی لوی

قاچدی . مملکته کلدیکی

زمان ، سوینجندن بر کلیسا

یایدیردی . محاربه نك اولدوغی

یره (صرب صیندی) دنیلیدی .

بو مظفریتدن صوكر ا

اردومن بالقانلره ایلرله دی .

(صوفیه) یه کیردی . لالا

شاهین پاشا ایله اوره نوس

یکك غیرتیه روم ایلیندن

بر چوق یرلر آلیندی .

(سلانیک) ، (مناستر)

عثمانلی مملکته قایلیدی .

برقی قورسره محاربه سی

مراد غازیك روم ایلنده

ایلرله مه سی بولغارلره

صربلری قورقوتدی . بولغار

قرالی ایله صربلر وبوشاقلر برلشدیلر . مدھش بر قوتله عثمانیلری روم ایلیندن چیقارمایه قرار ویردیلر . بویوك بر اردو ایله (قوصوه) اوواننده طوبلانیدیلر .

مراد غازی دشمنلرینك حرکتی خبر آلدی . اولا بولغار قرالی مغلوب

ایتدی . اردوسنك کریلری بو صورته امین بر حاله قویدی . صوكر ا جسور

اردوسیه (قوصوه) یه دوغرو ایلرله دی . دشمنه (قوصوه) ده قارشیلانیدی .

عسکریمز یورغون اولدوغی ایچین ایرته سی صباح محاربه ایتمیه قرار اویردی .

مراد غازی اوکیجه الارینی آچدی ، جناب حقه یاواردی . کیجه شدتلی بریاغمو

مراد غازی (آرشیدوق فردینانك فولکسیوندن)

ياغدى . اوونك توزلارنى باسدردى . ايرتهسى صباغ محاربه يه كيريشيلدى . اردومزك قوتى آزدي ، فقط انتظامى مكه لىدى . دشمن اردوسى چوقدى ؛ فقط آره لرندە نظام يوقدى . بونك ايچين اردومز غالب كلدى . دشمن ياراليلرى ييغينلارله يرله سريلىدى . محاربه دن صوكرا ، مراد غازى ، يادىللىرى ، كورمك ايچين كندركن برصريلى ، كلدى :

— پادشاه بر رجام وار . ديدى . مراد غازينك يانسه ياقلاشدى . مكر بلندە بر خنجر صاقلئ ايمش . بردنبرم خنجرى چيقاردى ، قهرمن پادشاهمىزى شهيد ايتدى . مراد غازينك شهيد اولدوغى برده آلان مشهيدى واردر . جسدى (بروسه) يه كوتورولدى . سلطان مراد (غازى خونكار) ناميله مشوردر . ماتك بويومهسى ايچين جاني فدا ايتمشدر . بويوك بر سردار ، فضيلتلى برحكمداردى . ييزانسى اك زياده ضعفه دوشوردن ، امپراطورلرى كنديسنه رام ايدن ، غازى خونكاردر . طوبه ايلك دفعه اولارق زماننده قوللاينلدى . تربىسى ، (بروسه) ده (چكر كه) ده ، جامعك ياننده ، بوكسك چارلر آلتنده در .

ييلديرىم بايزيد

۷۸۹ — ۸۰۴

غازى خونكارك ايكي اوغلو واردى : يعقرب چلبى ، شهزاده بايزيد . بايزيد غايت جسوردي . محاربه ميدانك بر اوچدن او بر اوچنه ييلديرىم كى يتيشيردى . بوسيدن كنديسنه (ييلديرىم) دنيلمشدى . مراد غازى (قوصوه) ده شهيد اولونجه ، يرته او پادشاه اولدى .

بايزيد بك ده اجنادينك يولنى تعقيب ايتدى . بوتون هدفى استانبول محاصرهسى (استانبول ، ييزانس) دى . آرتق استانبول ، تورك طور اقرى اور تاشنده قالشدى . استانبول ده فتح ايديليرسه ، عثمانلى ملكى آراسنده بابانچى طور اراق قالممايچقدى . اساساً امپراطورك عالمسى آراسنده سلطنت غوغالرى

واردى : ييزانس تختنى بردولو يادلاش ميورلردى . خلق بيزاردى . نهايت ييزانس پرنسارى ييلديرىمه مراجعت ايتديلر . بايزيد بو فرصتن استفاده ايتدى . بويوك بر اردو ايله (استانبول)

اوكرينه كلدى . امپراطور خاندانك غوغالرى حل ايتدى . ايسته ديكنى ييزانس تختنه كچيردى . ييزانسى خواجه باغلادى . ييزانس ده تورك تاجرلرى ايچين بر محله ايله بر جامع ياپيدردى . قاضى نصب ايتدى . ييزانس امپراطور رينى كاملاً حايهسى آلتنه آلدى .

بوغازايچنده (كوزل حصار) ، آناطولو حصارينى ياپيدردى . طونينى كچدى ، افلاقه كيردى . سطوقى وظفريله بالقان دولتلىرى تهره تدى .

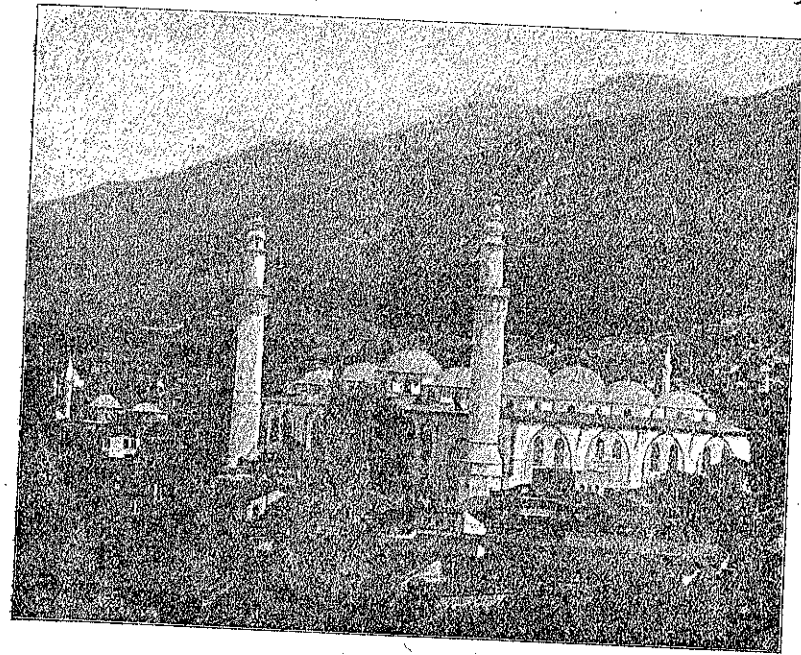
ييلديرىم بايزيد (آرشيدوق فرديناندك قولكسيونندن)

تاريخى قرائت

بره طرغانه !

سلطان بايزيد استانبولى محاصره ايله اوغراشديغى صرمدە دشمنك طونه دن ايلريله ديكنى خبر آليز . اردويى طوبلايوب طونه بوينه يتيشه ييلمك ايچون (نيكيولى) قلعه سنده كى قوماندانمىز طوغان بكك دشمنه داياغسى ايجاب ايدر . ييلديرىم بايزيد طوغان بكك داياغوب داياغيمه جفتى ، ذخيرهسى يتوب يتشه ديكنى آكلادى ايستر . بر كچه ، كنديسنى هيچ بللى اتمه دن اردو كاهدن آريلير ، بر مدت صوكرا نيكيولى اوكنه كير : بره طوغان ! ديه باغبرير . طوغان بكك ذخيرهسى اولوب اولما ديفنى صورار ، قلعه ده ذخيره بولونديغنه قناعت حاصل ايدر ايتز ، ييلديرىم كى سرغته اردو كاهنه دوزر .

استانبولك تورك نفوذى آلتە كېرەمەسى اوروپايلرى
تيكبولى محاربەسى اوركوتدى . ماجار قىزى تالاشە دوشدى .
بولغارستان اونك حايەسندە ايدى . توركلرك بولغارستاندن چكىلمەلرىنى
تەكلىف ايچىن يىلدىرەمە برهيت كوندردى . «پىت» بولغارستانك نە حقلە ضبط
ايدلدىكى يىلدىرەمە صوردى . بايزيد سىنى چىقارمادى ، ايله ديوارده كى سالاخلىرى
كوستردى :

روسەدە اولوجامع

— بونارلە ضبط ايتىم .
ديدى . بومردانە جواب بولغارلىرى بوسوتون تالاشە دوشوردى . استانبول
شرق ايمپراطورلغىنك مركزىدى . بورانك اسلامار اليه كچمك تەلەكسى بوتون
خرىستىيان دولتلىرى قورقوتدى . پاپا تشويق ايتدى . آلمانلار ، فرانسەدن ،
انكلترەدن ، بالقانلردن يىغىن يىغىن اردولر طويلاندى . قوجە بر اردو قىزاللار ،
بكلر . وپسەبوسلر معيتىدە بالقانلرە دوشۇر ايلدىدى ، (تيكبولى) عسكلرە دولدى .

يىلدىریم بو حرکتى خبر آلدی . اردوسى استانبول سورلىرى اوکئدن
قالدىردى . يىلدىریم كې (تيكبولى) يە تيشىدى . دشمنلەشائلى رصورتدە چارپيشدى .
اويلە قهرمانانە محاربە ايتدى كە ، محاربەدە آقى تلف اولدى ، كئدى يارالاندى ،
او ، يە شجاعته خال كئيرمەدى .
دشمن پريشان اولدى . ايلك اول ، سردارلىرى قاچدى . عسكلرلى طونه يە
دوگولدى . قاچانلرەدە يوللرەدە آخلىقئدن تلف اولدى .

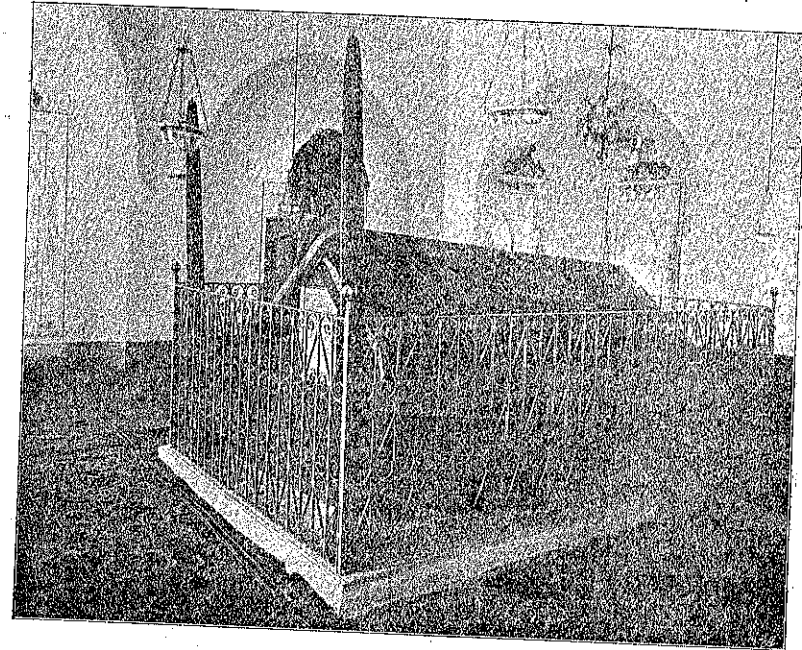
قونشلىرى بىلە دىلنچى قياقتە كېرەك قاچايە مجبور اولدىلر (۷۹۹ ھ)
يىلدىریم بايزيد بوبارلاق ظفرى مصرده كى خليفە يە يىلدىردى . خليفە ، يوللادىنى
جوابنامەدە يىلدىریمە سلطانه اقليم روم ديه خطاب ايتدى . يىلدىریمك بو ظفرى
غایت پارلاقدى . توركك جلادت وسطوتى بوتون اوروپايە طاتمىشى .

يىلدىریمك سطوتلى زمانندە آسايە قوتلى بر حكمدار واردى :
تيمورلنك دآقرە
تيمورلنك
محاربەسى
تيمورلنك موغول عرقىندى ، فقط اسلامىتى قبول ايتىشىدى .

عالم ، فاضل ، جسور وفعالىدى . جنكيزك ايمپراطورلى زوال بولونچە ، آسايە
تيمورلنكك نفوذى حاكم اولدى . تيمورلنك قوتلى براردو وجودە كئيردى . ايرانى
وهندى تارومار ايتدى . اوراق بر بىككئدن حكمدارلە : قدر يوكسلىدى . سرقىرى
پايتخت ايدىندى . تيمورلنك عرب مدنيتىدن استفادە ايتدى . پايتختى جامعلر وسرايلرە
سوسلەدى . علمايە رغبت ايتدى . آسايك بويوك بر پارچەسىنى ضبطە موفق اولدى .
اوكنە كلن حكمدارلىرى قاچىردى . قاچانلردن بعضارى ، اوزمانك اك قوتلى
حكمدارلردن برى اولان يىلدىریم بايزيدە صيغنديلر . تيمورلنك يىلدىریمە بر مکتوب
يازدى ، قاچانلرك تسليمى ايتىدى . يىلدىریم غرورە قايلدى . آجى جوابار
ويردى . تيمورلنك حدتلىدى . قوجە بر اردو ايله (سيواس) ە كئدى . نھايت
يىلدىریملە (آقرە) دە چارپيشدى . محاربەدە يىلدىریم بايزيد طرفندە بولونان بكلر
دشمن طرفنە قاچدىلر . يىلدىریمك باشنە قالدى . جسارتە يە خال كئيرمەدى .
دشمنلە يالين قىلىنچ چارپيشدى . نھايت دشمن اطرافنى قوشاندى ، قهرمان بايزيد
تيمورلنكە اسير اولدى .

تيمورلنك بوش دورمادى . اردوسيلە (روسە) يە قدرايلر يەلدى . تيمورلنك عسكلرلى

يشيل بروسه ي پریشان ايتدی . محرابلر مژه آتار باغلاندى . تيورلنك (زميره) قدر ايلريله دی . آناطولوده اوزمانه قدر فتح ايتديكمز يرلر كاملا تيورلنك آلينه كچدی . بو پك بويوك بر فلاكتدی . تيورلنك بايزیدی (آشهر) ه كوتوردی . ييلديریم كدرندن خسته لاندی . نهایت بو آجيه دایانامادی . جاننه قیيارق قورتولدی .

بروسه ده ييلديریم بايزيدك تربسى

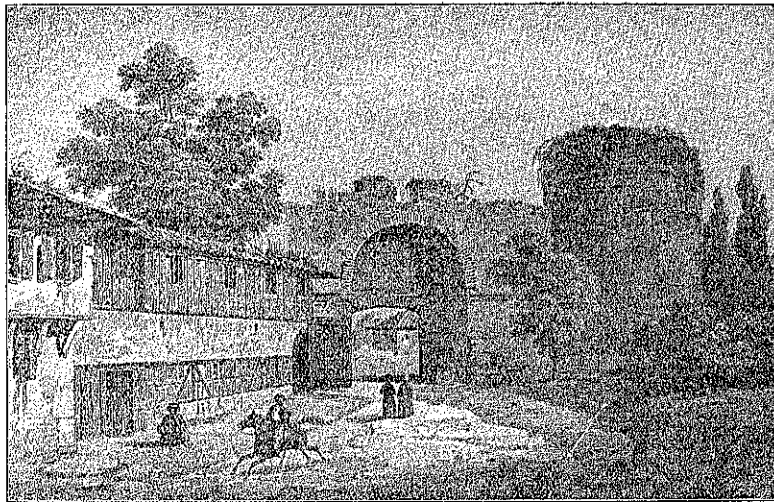
ييلديریم بايزيد تاريخمرك الك يوكسك سردارلر ننددر . (بروسه) ده ياپديردينى ادلو جامع تورك صنعتنك نفيس اثرلر ننددر . زمانك الك بويوك عالمي اميرسلطاندر . نيكبولى ، امانلسر برمظفريتدر .

امير سليمان

۸۰۴-۸۱۳

ييلديریمك آلتى اوغلو قالدى : شهزاده مصطفى ، امير سليمان ، عيسى چلبى ، موسى چلبى ، محمد چلبى ، قاسم چلبى .

(آققره) جنكسند شهزاده لر هپ بر طرفه جاووشديلر . يالكز موسى چلبى باباسيله برابر اسير اولدى . ييلديریمك وفاتى اوزرينه تيورلنك بايزيدك جنازه سنى موسى چلبى ايله (بروسه يه) كوتوردی . امير سليمان (ادرنه) يه كچدی . اوراده سلطنت سوردی . عيسى ، موسى ، محمد چلبيلر آناطولوده سلطنت ادجاسنده بولونديلر .

ادرنه قلعه سى

تيورلنك چكيلديكى زمان ، محمد چلبى (بروسه) ده ايدى . اميرسليمان آناطولويه كچدی . موسى چلينك آلدن (بروسه) نى آلدی . قره مان اوغلارينه غلبه چالدى . (ادرنه) ده نامنه ياره باصديردى . امير سليمان ناميله پادشالمق ايتدى . موسى چلبى ، (قره سى) طرفلر ننددر ، قارده شى عيسى چلبى ايله چارپيدشى . قارده شى اورتاندن قالديردى . محمد چلبى (آماسيه) يه چككلى . موسى چلبى آناطولوده ، اميرسليمان ده روم ايلينده حكرمان اولديلر .

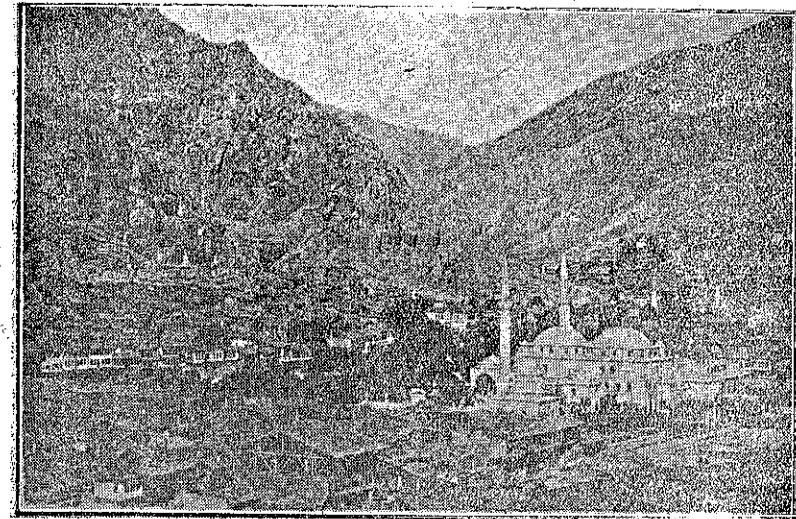
نهایت اميرسليمان ، موسى چلينك تنوذينى قيرمق ايسته دی . آناطولويه يورودى . موسى چلبى (اسفنديار) ه قاچدى . اميرسليمان ، قارده شى قاسم ايله فاطمه خانونى

آلدى ، استانبول ايمپراطورينه رهين براقدى ، اوندن يارديم آلدى ، فقط عمرىنى سفاھتله بکېردى . موسى چلبى امير سلياندىن سلطنتى آلىق ايجين روم ايلينه بکچدى . قاردهشنى ذوق وسفاھت ايجنده ياقالادى . امير سليان قاچدى ، يولده تورکئىل طرفدن شهيد ايدلدى .

موسى چلبى

۸۱۶ - ۸۱۳

موسى چلبى مستقل پادشاه اولدى . (سلائيک) . قوشايدى . بيزانس ايمپراطورنى بويوك فلاكتاره اوغراتدى . عزى ، جسارتى وفضيلتيله قاردهشلى آراسنده تميز ايتدى . (استانبولى) آزالدى . فقط بوسفر ، (آماسيه) دهكى قاردهشنى محمد چلبى استانبول ايمپراطوريله برك اولدى ، سلطنتى

آماسيه

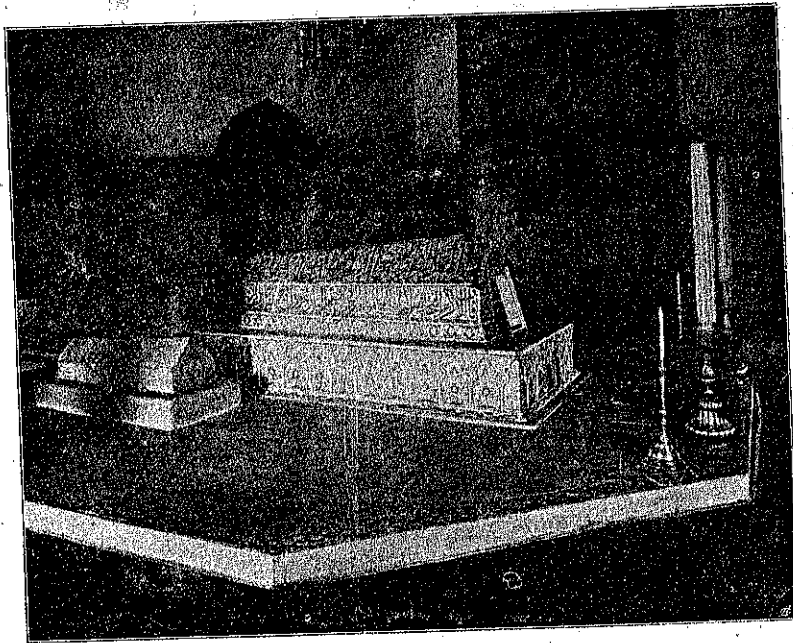
کنديسنه تايمين ايجين ايمپراطوردن قوت آلدى . موسى چلبى اوزرينه يورودى . استانبولى قورتاردى . موسى چلبى (صوفيه) يه قاچدى . نهايت ياقالاندى .

وشهيد ايدلدى . نعتى ، (بروسه) يه ددهسنگ ياتنه کتيرلدى . موسى چلبى اوچ بچق يىل پادشاهلىق ايتدى . (ادرنه) ده اسكى جلمى اىکاله چاليدى . يىلديرمک شهزاده لرى آراسنده کدکر ياردن ، عثمان اوغوللرى ايجنده الكعزىمکار پادشاهلردندر .

چلبى سلطان محمد

۸۱۶ - ۸۲۴

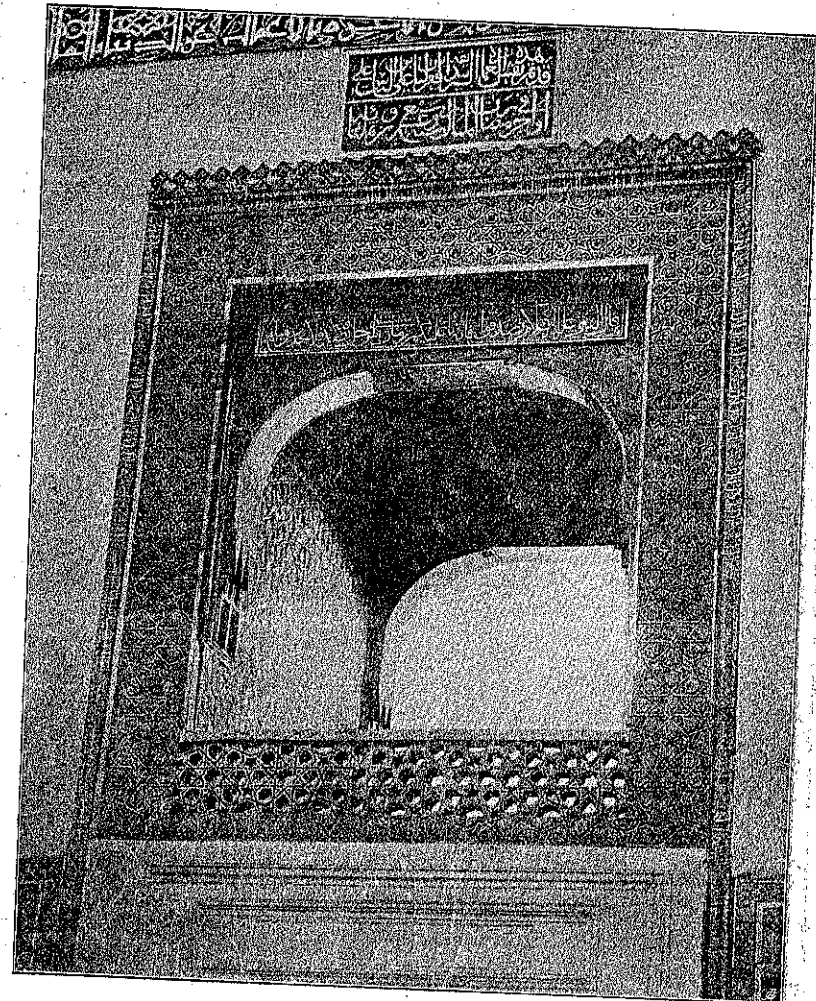
چلبى سلطان محمد قاردهشلىرى كاملا اورتادن قالديردى . مستقل پادشاه اولدى . مملکت خرابدى . تيمورلنک ، پادشاهليرمک قانلر دوکمرک فتح ايتدکلى

بروسه ده چلبى سلطان محمدک تربىسى

اولککلى اسكى بککرينه ویرمشدى . چلبى سلطان محمد بيزانس ايمپراطوريله خوش کيچىدى . آناطولىده آلدن چيقان يرلى آملقه مشغول اولدى .

قره مان اوغلوک بويوک دشمنمزدی . چلبی سلطان محمد (بروسه) یی
قره مان بکسک هجومندن قورتارمايه چالیشدی . (قونیه) یه

بروسه ده یشیل جامعده بر پنجره

یورودی . قره مان اوغلوئی یاقالادی . یمین ایتدیره رک صالیوریدی . قره مان اوغلو
یمین ایدرکن قوینونه برکوردجین قویدی : « بوجان بوراده بولوندجه عثمانلی یه ، فنا

کوزله باقايانچم » دیدی . سلطان محمدک ألدن قورتولونجه ، کوردجینی صالیوریدی ،
یمینی بوزدی . سلطان محمد (قونیه) یی تکرار قوشانمايه نجبور اولدی .

محمد چلبی سلطان مملکتی داخلا تمیزله دی . آناطولوده ألدن
اثرلی روفائی چیقان یرلی کاملاً آلدی . (بروسه) یی تزین واعمار
ایتدی . (یشیل جامع) یی یاپدیردی ، بوشیل وظریف آبدہ ایله نامنی دنیا دوردجه
ابقا ایتدی . (یشیل جامع) تورک معماریسک شاه اثریدر . یشیل چینیلرینک
ظرافتی ، انتظامی و پارلاقلی کوزلر قاماشدیریر .

سلطان محمد (ادرنه) ده خسته لاندی . عسکر آياقلاماسین دییه وفاتی هرکسدن
صاقلاندی . آرقه سنه البسه سی کیدیریلدی . اوغلو سلطان مراد (آماسیه) ده ایدی .
او کلنجه یه قدر سرایده اوطورتولدی ، قرق کون بوسورتله محافظه ایدلدی .
چلبی سلطان محمد کبارطورلیدی . سوسدن حظ ایدردی ، غایت ظریف کینیریدی .
زمانک مهم وقعه لریدن بری ده شیخ بدرالدین سیاوینک یوکسک فکر لرله اورتایه
آتیلش اولماسیدر .

ایکنجی سلطان مراد

۸۲۲ — ۸۵۵

سلطان مراد اون سکز یاشنده پادشاه اولدی . بو سفر ، ییلدیریم بایزیدک
آقره محاربه سنده غائب اولان شهزاده سی مصطفی چلبی میدان چیقدی . بیزانس
امپراطوری مصطفی چلبی یی التزام ایتدی . مقصدی ، بوسورتله تورکری ضعیف

تاریخی قرائت

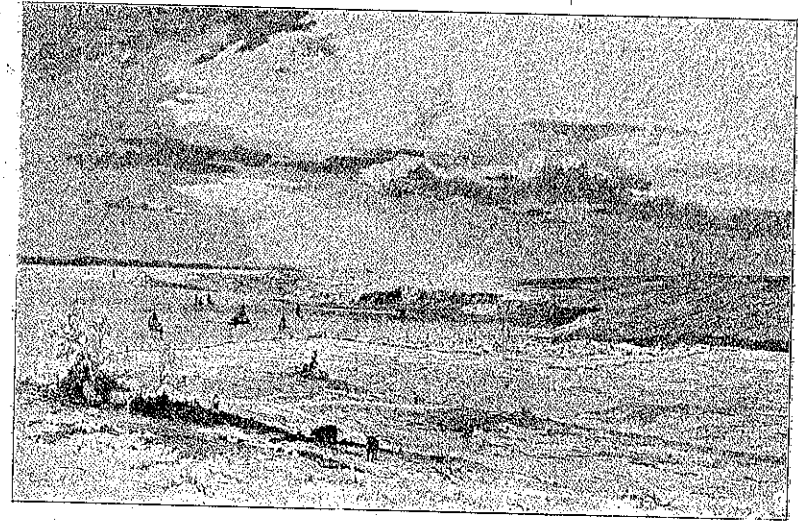
ایکنجی سلطان مراد وعزب بک

وارنه محاربه سندن صوگرا سلطان مراد محاربه میدانی دولانیوریدی . پادشاه یارملیلری
تفتیش ایتدی . فقط یارملیلر آراسنده هیچ بر اختیار کورمه دی ، بو حال تعجبی موجب
اولدی . پادشاه بونک سینی آکلامق ایسته دی ، معینده بولونان میراخوری عزب بک :

— نه غریب شی ! بونلرک ایچنده هیچ بر اختیار یوق . هپی ده کنج ، عجبا نهن ؟
دییه صوردی . عزب بک ده شو جوابی ویردی :

— پادشاهم بونلرک ایچنده عقلی اوصلو بر اختیار بولونمش اولسه ییدی ، سزه قارشى
هیچ محاربه یه جبارت ایدرلمیدی ؟

دوشورمکدی . مصطفی چای قاردهشی ایکنجی سلطان مراددن پادشاهلی آلمق ایسته دی . چونکه اونک حقیدی . سلطان مرادله مصطفی چای اردسنده بر محاربه اولدی . مصطفی چای محاربه یی غائب ایتدی . نهایت کنیدی ده اعدام اولوندی . سلطان مراد ییزانس ایمپراطورندن انتقام آلمق ایسته دی . استانبولی قوشاندی ، شدتلی هجوملر اجرا ایتدی . فقط آناتولیده چیقان قاریش قیقلر اوزرینه واز کچمه یه مجبور اولدی . آناتولویه کچدی . قسطنیونی ، ازمیر ، کوتاهییه طرفلریه آلدی . (سلانیک) ی وندیکلیلر آلمشردی ، سلطان مراد (سلانیک) ی ده آلمایه موفق اولدی .

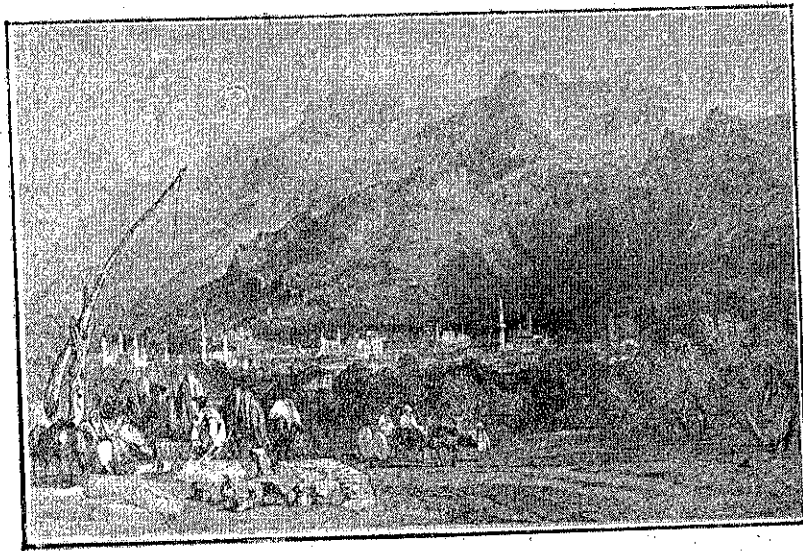

وارنه محاربه میدانی

ماجار قرالی ایله ضرب یرنسی سلطان مرادک مشغولیتلرندن استفاده ایتدیلر . حدودک آسایشی بوزدیلر . سلطان مراد ماجارستانه یورودی . اوزمانلر ماجارلرک سرداری هونیادی یانوش ایدی . تورکار اوکا (یا تقو) دیرلردی . ماجارلرده اک بویوک قهرمان نظر یله باقارلردی . یانوش غایت جسور و ظالمدی . سلطان مراد هونیادی یانوش اوزرینه یورودی ، موفق اولامادی . اوردومز بوزولدی .

هونیادی یانوش ایله صلح ایدلدی . سلطان مرادک بوبوزغونلقدن جانی صیقیلدی . سلطنتی اوغلی سلطان محمد براق ، کنیدی (مغنیسیه) یه چکیلدی .

یانوشله بایسلان مصالحه دن سوکرا چوق زمان کچمه دی . ماجار وارنه محاربه سی قرالی لادیسلاوس عثمانلرله محاربه ایتک ایسته دی . پاپانک وکیلی : «تورکاره قارشی ایدیلن یمینک حکمی یوقدر» دیدی . ماجار قرالی یمینی بوزدی . ذاتاً ییزانس ایمپراطوریه ده تورکار اوزرینه یورومه لرینی رجا ایدیوردی . ایمپراطور ، عثمانلردن قورقیور ، استانبولک آلینا جغندن تلاشه دوشوبوردی .

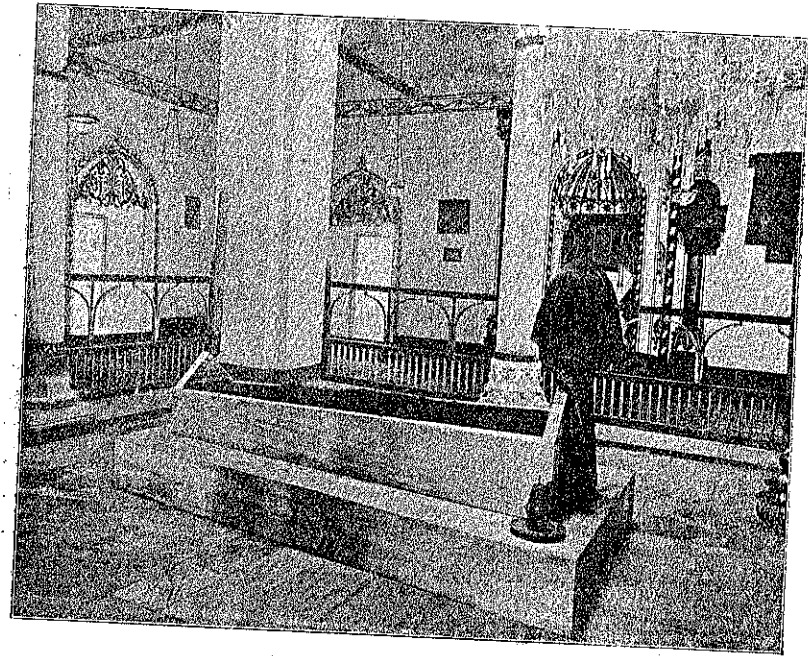

مغنیسیه

نهایت ماجارستانده بویوک بر قوت حاضرلاندی . تورکاری روم ایلیندن چیقارمق ایچین قوتلر براردو طویلاندی . هونیادی یانوش اردونک باش قوماندانیدی . صدراعظم خلیل پاشا تهلکلی آکلادی . کنج پادشاهه رجایتیدی . باباسنه بر مکتوب یازدیردی . تکرار حکومتی آینه آلماسنی رجا ایتدیردی . سلطان مراد بوتکلیفی قبول ایتدی . اردوسنک باشه کچدی . حرکتی دشمندن کیزلهدی .

آناطولو عسکرى روم ايلينه کچيردى . (وارنه) اوکته کلدى . دشمنله مصادمه پک شدتلى اولدى . ايکي طرفدن اوقار ياغور کي ياغدى . يکيچرى نفرلردن قهرمان حضر ، بو قارغاشالق ايجنده ، ماجار قرالک اوزرينه يورودى . قرالک باشنى کسدى . پادشاهه کتيردى . بوکسيک باش ايله بوزدينى معاهده برمرراغه طاقيلىدى ، دشمنه کوستريلدى . دشمن بومنظره دن ييلغينلىق کوستردى ، طارما طاغين اولدى . هونيادى يانوش ده قاچقندن باشقه چاره بولامدى .

سلطان مراد ، وارنه مظفريتدن صوکر ، سلطنتى تکرار اوغلونه براقدى .

بروسده ايکنجى سلطان مرادک تربهسى

هونيادى يانوش (وارنه) بوزغونلغنىك آجيسنى .
ايکنجى قورسوه محاسبهسى چيقارمق ايستهدى . ماجارلر کنديسنى قرال يامشوردى .
ماجارلرى ، بوشناقلىرى ، صربلرى ، آرناوودلرى طوبلادى . (قورسوه) يه کلدى .
سلطان مراد اولاه صلح تکليف ايتدى . سوزى دیکلمهدى . يانوش بوسفرده

مغلوب اولدى . محاربه اوچ کون سوردى . بومظفريت ، تورکلى اوروپادن چيقارمق ايستين خريستيانلره کوزل بردراس اولدى . سلطان مراد ، بوظفري متعاقب ، (مغنيسا) يه کيتدى . عسکر عصيان ايتدى . سلطان محمد چکيلدى . سلطان مراد ، اوچنجى دفعه ، پادشاه اولدى .

سلطان مراد بوظفرلردن صوکر ، ادرنه ده جامع ياپيردى . حياتنک صوکر کونلرى سکونته کچيردى ، نهايت اجليله وفات ايتدى .

ايکنجى سلطان مراد ، جسور وعزمکار پادشاهدى . زماننده بزنس همان کاملا تورکله تابع اولمشدى .

فاتح سلطان محمد

۸۸۶ — ۸۰۰

سلطان محمد (ادرنه) ده اوچنجى دفعه تخته چيقدى . اولاه آناطولوى ياتيشيدى . قرمان اوغلو عصيان ايتمشدى . بوعصيانى باصديرمق لازمدى .

فاتح سلطان محمد

سلطان محمد بوکا موفق اولدى . بعده روم ايلي ايشلرله اوغراشدى . پادشاهلر روم ايلينده نه زمان فتوحاته باشلاسلر ، آناطولوده قرمان اوغلو عصيان ايدروباخود خريستيانلره برلاک اولوردى . شمدى بو محذورده اورتادن قالقمشدى .

عثمان غازى زمانندن استانبولک قىمى برى تورکلىك برارزوسى واردى : استانبولى آلق .

موسى چلبى ، پادشاه اولدوغى زمان ، آز قالدى ضبط ايدمچكى . ييلديرم ، ايکنجى سلطان مراد استانبولى شدتله محاصره ايتمشدى . فاتح ، بوامله نائل اولمايه چاليشدى .

استانبول الك زياده قورتاران ، اطرافنده كي ديوارلر و خندكردى . اها ليسى
فرقلره آيرلشدى . خالقه وطن محبتي بوقدى . ايجلرنده مملكتلرينه اهاات
ايدنلر بيله واردى .

سلطان محمد ، استانبولك ديوارلري يېقمق ايجين (ادرنه) ده بويوك طوبلر
دو كندوردى . بو طوبلر غايت ايرى كولله آنيوردى . استانبول روملرينه طيشايدن ،
خرىستيان دولتلردن يارديم گله سين ديه (بوناز كسن حصارى) ؛ يعنى (روم ايلي حصارى) نى
يايديردى . هر شيشي حاضر لادى . روملر تلاشه دوشنديلر . پادشاهى بوفكرندن
واز كچيرمه سي ايجين صدر اعظم خليل پاشايه پاره كوندرديلر . سلطان محمد كيمسه يى
ديكله مه دى . استانبولك ضطى ايله اوقوسنى قاجيردى . (ادرنه) ده بويوك
براردو طوبلادى . ايكى آده استانبول سورلري او كنه كلدى . شهرى اردو ايله
قره دن ، دوناما ايله دكردن قوشاندى . سورلري طوبه طوتدى . ديوارلرك
دايانديغى كورونجه ، دكردن عسكر صوقى ايسته دى . فقط سراى برونى ايله
غلطه آراسه قالين بر رنجير كه ريل ايدى . سلطان محمد دوله باغچه دن قاسم پاشا
درده سه قدر فالاصردن قيزاقلردوشه دى . اوزمانلر دادا دوله باغچه طولدورولما مشدى .
كورفر كييدى . سلطان محمد قيزاقلرى ياغلا دى . كيارى اوزرلردن قايد رارق
قاسم پاشا درده سه ، اورادن ده دكزه اينديردى . دشمن نه ياباجغى شاشيردى .

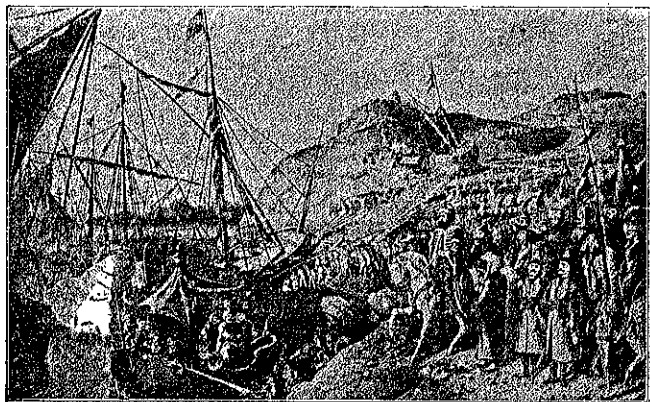
تاريخى قرائت

سلطان محمد ايدر رسام بولمى

فاتح سلطان محمد رسدن حظ ايدردى . بونك ايجين و نديكى رسام به لايى استانبوله
كتيرندى ، او كا بر چوق رسملر يايدردى . بركون ، فاتح ، بدستنده بودالا بر درويشك
هپ كنديسى مدح ايدرك الهى اوقودوغنى طوبلر ، اسر ويرر ، درويش صوصيرر . رسام
به لايى فاتحك بوچر كته تعجب ايدر . ايرتسى كون پادشاهدن بونك سيني صورار :
— پادشاهم ، بودرويش هپ سزى مدح ايدىوردى . سزده حقيقه مدحه لايك سز ؛
چونكه ضبط ايتديك سزى اسكندر بيله ضبط ايده ، مشدر . بودرويشه سزى مدح
ايتسى ايجون نه دن مساعده بيورماديك سز ؟ دير .
فاتح سلطان محمد شو جوابي ويرر :

— اوت ، بو آدمك عقل باشنده اولسه يدى ، بى مدح ايتسه نه بر شى ديمزدم .
فقط كندى بودالا اولدوغى ايجون بر بودالانك حمده سويابه كى مدخلرى هپچ بر وقت
بقول ايتم .

ديكر طرفدن سورلري ده طوبله دو كنده دوام ايتدى . الهى كون ، كيجهلى
كوندوزلو چاليشدى . نهايت بر مائس صباحى طوب قايدن شهره كيردى (۲۹
مايس ۱۴۵۳ م) . بيزانسك صوك ايمپراطورى قسطنطين تلف اولدى . سلطان
محمد ، روما شرق ايمپراطورلنك پايتختى آلدى . كنديسنه فاتح نامى ويرلدى .

فاتحك كيلرى قره دن كچيريش

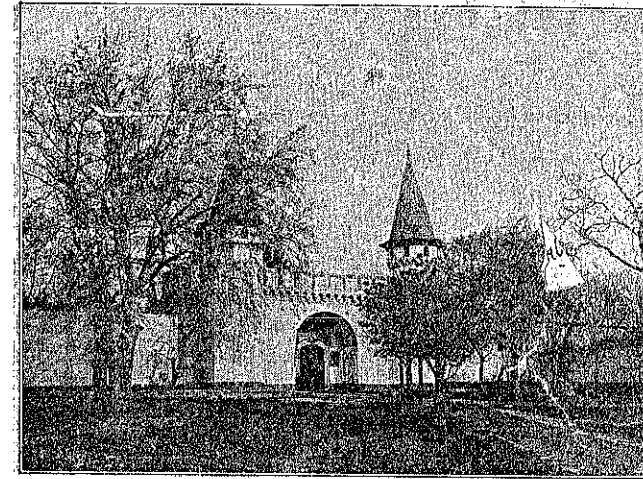
او كوندن اعتباراً پايتختنم استانبول اولدى . فاتح ، خرىستيانلره غايت ايتى
معامله ايتدى . اونلرى ديتلرنده ، عبادتلرنده سربست براقدى . ايمپراطورك جنازه سنى
حرمتله كومدوردى . بطريقلرينه رعایت ايتدى . او زمانلر استانبول خرابدى .
سورك ايجنده كى سرايلى پرايشان بر حالده ايدى . فاتح استانبولى اعمار ايتدى . (يكي
سراى) طوب قانى سرايى يايدردى . آنا طولودن ، روم ايلدن استانبوله بر چوق
تورك كتيردى . شهرك نفوسنى آرتدردى .

استانبولك اطرافى تورك طوبراقزيله چوريلدى . استانبول فتح ايديلنجه ،
تورك اولكسى اورتاسنده آرتق ياباغى بر ملت قالمادى . بيزانس ايمپراطورلرى ،
پاپايى ، بوتون اوروپايى علممزه تشويق ايدرلر ، بى روم ايلنده اوغراشديرلرله .
شمى بو محذورده اورتادن قالقدى . استانبولك فتحه تاريخده يكي بر دور اچيلدى .

فاتح سلطان محمد استانبولى آلدقن صوكرا ، توركيه نك
فاتحك سار قترماي طيى حدودلرينده تعين ايتدى . روم ايلنده حدودىمى

(طونه) یه قدر اوزانیدی. آناطولوده تورکله دشمن بکری اورتادن قالدیراراق تورک برلکینی وجوده کتوردی.

روم ایلنده صربستانه یورودی. (بلغراد) ی قوشانیدی. افراق، بغداد و بوسنه هر سکی تورک اداره سنه آلدی. تورک اردوسی (آنه) یه کیردی. تورکله، شمال حدودلری طونه اولق اوزره بالقانلره حکمران اولدیلر.

استانبولده یکی سراى (اورتا قاپی)

قره مانه اوغلر اوزره سن اوغلایدی. اوزمانه قدر دولتمورک روم ایلنده ده، آناطولوده ده بویومه سنه آنکل اولان، قره مان اوغلایدی. فاتح بومانی دم اورتادن قالدیردی. (قونه) یه کیردی. قره مان ایالتی آلدی. قره مان اوغللری اوزون حسنه صغیندیلر. اوزون حسن تورکلردن آق قویونلو شیرتنک بکیدی. فاتح اوزون حسنک ماکسته یورودی. اوزون حسنی (اوللق بلی) نده مالوب ایتدی. آق قویونلولرک سلطنتنه نهایت ویردی. (طربزون) ییزالسیلرک اداره سنه ایدی. روملردن (طربزون) ی ده فتح ایتدی. (آنه) یه قدر بوتون آناطولو تورکلرک اداره سنه کیردی.

فاتحک دوناماسی ده مکملدی. پادشاهک مقصدی، قره دکرک صرک کونلری شمال ساحلی ده آلدی ایتکیدی. بوسیدن، (قریم) عسکر کوندردی. (قریم) خانلری تورک سلطنتنه تابع قیلدی.

روما شرق ایمپراطورلغی مقرض ایدن بویوک پادشاه، ایتالیانی ده فتح ایتک ایتستدی. ایتالیانک جنوبندن یزلر آلدی. (رودوس) آطه سنی ده فتح ایده جکیدی. سفر ایچین یوله چیقیدی ایسه ده، (ککبوزه) ده وفات ایتدی (۸۸۶).

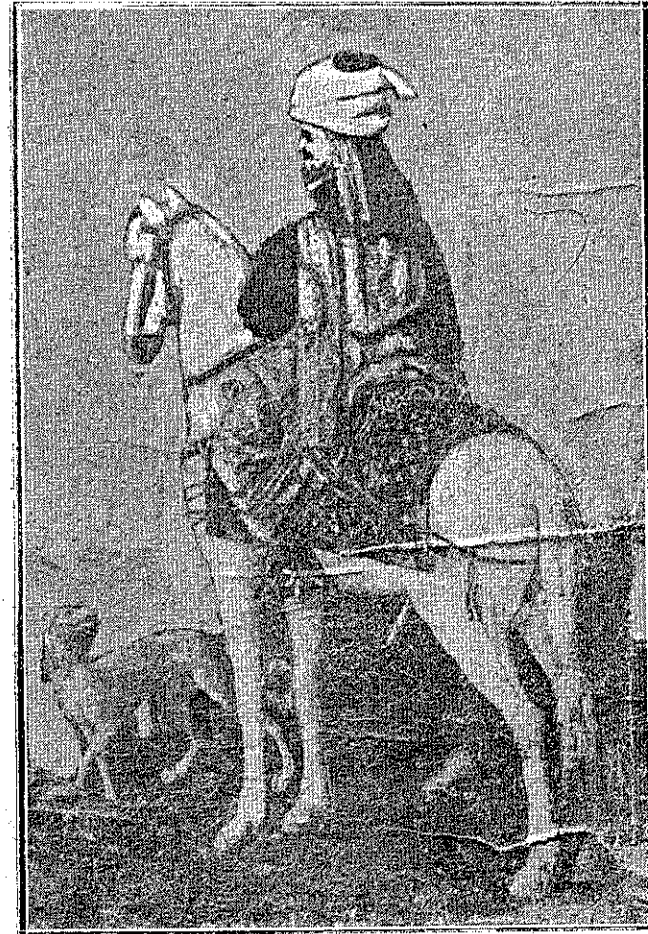
فاتح دوزنده تورکیمه

فاتح، بویوک پادشاهلر یزدند. اک بویوک اثری، استانبولک فجیدر. فاتح استانبولی فتح ایتدیکی زمان یکریمی اوچ یاشنده ایدی. عالم و فاضلیدی. یدی لسان بیلیردی. خواجہ سی، ملا کورانییدی. علمایه حرمت ایدردی. صنعته و شعره محبتی واردی. پایتخته و نیکدن رساملر کتیریر، تابلولر یاپدیریردی. دولتک نظامی، قانونی یازدیردی. فاتح زمانه قدر قانونلریز طویل و دکلدی؛ ایلک اول قانونلریز طویل اتان، فاتحدر.

ایکنجی سلطان بایزید

۸۸۶ - ۹۱۸

ایکنجی سلطان بایزید، فاتحک یرینه پادشاه اولدی. فقط قاردهشی سلطان جم

سلطان جم (روماده)

کندیسیله سلطنت غوغاسنه قالقیشدی. ایکی قاردهش آردسند (روسه) اوکلرند

قانلی محاربه لر اولدی. سلطان جم محاربه یی قازانامادی. رودوس شوالیه لرینه التجا ایتدی. شوالیه لر سلطان جمی فرانسه یه کوتوردیلر. سلطان جم فرانسه ده آجی برحیات کچیردی. پاپانک آینه دوشدی، ایتالیا ده وفات ایتدی، نعشی (روسه) یه کتیریلدی.

سلطان بایزید مصر سلطانلر یله ده اوغراشدی. اوزمانار (حلب) شمانه قدر بوتون سوریه مصر سلطانلرینک آلدی. مصر سلطانلری چرکس کوله منلیدی. مصر ایله آرامزده، آطنه ده، ذوالقدر اوغوللری واردی. بایزید، مصر سلطاننک شهزاده جمی حمایه ایتمه سی بهانه ایتدی. سلطان ایله چارپیشدی. نتیجه ده ایکی طرف ده برشی قازانامادی. نهایت تونس حاکی آره یه کیردی. ایکی مسلمان دولتک بربریه اوغراشماسی روا کورمه دی، محاربه بوصورته نهایت بولدی.

بایزیدک سکز شهزاده سی واردی، بشی وفات ایتمشدی. **شهزاده لر مری قورقود، احمد و سلیم** نامنده اوچ شهزاده قالمشدی. بونلرک هر بری آناطولیده برر ولایتی اداره ایدیوردی. بایزید طبعاً ضعیفی. زماننده دولتیزک شرفی کوندن کونه آزالیوردی. بوحالی کورن شهزاده لر سلطنتی بابالرینک آلدن آلق ایسته دیلر. بربرلیله محاربه یه باشلادیلر. بونلردن شهزاده سلطان سلیم ده زوربا دوراندی. سرعته استانبوله کلدی. سلطان بایزید سلطنتی اوغلونه براقیه مجبور اولدی. موفقیتنه دعالر ایتدی. عمرینک صوک زمانلرینی عبادتله کچیرمک ایسته دی. سلطان سلیم باباسی یاا تشییع ایتدی، براز صوکرا بایزید یولده وفات ایله دی.

سلطان بایزید، (ولی) لقبی آلمشدر. استانبولده کی بایزید جامی اونکدر.

برنجی سلطان سلیم

۹۱۸ - ۹۲۶

سلطان سلیم فاتحک طورونیدر. باباسی، ایکنجی سلطان بایزیددر.

سلطان سلیمک ایکی مهم سفری واردر: چالديران، مصر.

ماليه برانه سفري سلطان سليمك بر مقصدى واردى : آسياده اسلام دولتلارنى ادارهسى آلتنه آلى . بونك ايچين اوروپا دولتلىرىله معاهده ياپدى . آناطولوده اك بويوك دشمنى ايرانيلىرى . ايرانيلىك حكمدارى شاه اسماعيل ، شىخلىكدن پادشاهلغە چىقمىشدى . مملكتمزده شيعالى نىسرايدىوردى . مقصدى ، بو واسطه ايله تورك پادشاهلىرىك اللرندهكى يرلى آلىقدى .

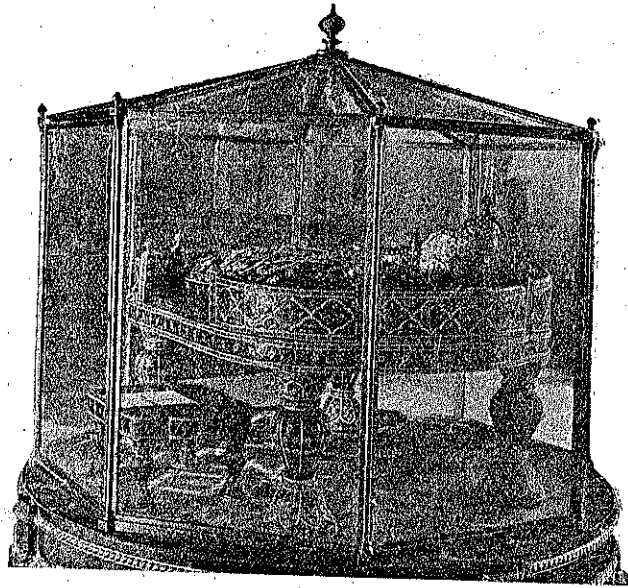

سلطان سليم بو جيله يي آكلادى . قوتلى بر اردو ايله ايرانه يورودى . يوللر اوزون ، ارزاق آز ، صوسزلق فضله ايدى . عسكر يوللرده يورومك ايسته مەدى . سلطان سليمك چاديرينه قورشون آتالار بيله اولدى . سلطان سليم چاديرندن فيرلادى ، آتە بىندى ، عسكر ك قارشىسنه چىقدى : « عسكر ياووز سلطان سليم (آرمناك بكك قولكسيونندن) قياقتلى قورقاقلر ديه ! » بر نطق ايراد ايتدى . عاصى

يكيچيريلره اك نهايت : « سز كىتمزسه كز ، بن يالكىز باشمە نادم اولدیلر . سلطان سليم ايرانه كىردى . كیده رم ! » ديدى . عسكرلر ياپدقلىرينه (چالديران) ده دشمنله قارشىلاشدى . طوپچىلارمىزك مهارقى ايرانيلىرى پريشان ايتدى . شاه اسماعيل قاجدى ، سلطان سليم مظفرآ (تبريزه) كىردى . ايراندن استانبوله بر چوق عالم وفاضل آدملر كتىردى . بوميانده شاهك آلماسلى وزمرد طاشلى تىختى ده واردى . بو تىخت خزينه هايونده در . كوردستان ده او ضرده فتح ايدلدى .

سلطان سليم چالديران سفرندن صوكرا (آطنه) طرفلىرينه مصر سفري يورودى . بوراسى ذوالقدر اوغوللىرىك آلتده ايدى . سلطان سليم بورالرى ضبط ايتدى . بو موقفيت مصر سلطانلارنى اوركوتدى .

اودورده مصرده كوله منلر يعنى چركىلر حكومت سورويورلردى . مملكىتلرىك حدودى (آطنه) يه قدر اوزانيوردى . (شام) ، (حلب) ، (سوريه) ، (فلسطين) لوتلرك اداره سنده ايدى .

سلطان سليمك تبريزدن كتىردى تىخت (خزينة هايونده)

تاريخى قرائت

سلطان سليم وابيه كمال

سلطان سليم علمايه حرمت ايدىزدى . ذاتا كندى ده عالم وشاعردى ، توركجه وفارسى شعر سويلردى ،

مصردن دونوشنده سوريه دن كچىوردى . زمانك عالمى ابن كمال ده يانده ايدى . بر كون ، چامورلو بر يردن كچرلر كى ابن كلاك آتاك آياغىدن ياووزك اوستنه چامور صيچراره . ابن كمال بوندىن بك زياده قورقار . خواجه مك تلاشنى كورن سلطان سليم ابن كاله خطابا : — قورقا ، خواجه م ، علما آتاك آياغىدن صيچرايان چامور بم ايچون شرفدر .

اولديكم زمان بو اتوابى صندوقه مك اوستنه قويسونلر . دير ، وعلمه نه قدر مقنون اولديقى اثبات ايدر . وفاتندن صوكرا بو جيهى حقيقه صندوقه سنك اوزرينه قومىشلردر .

مصر سلطانلىرى سلطان سايىمە قارشى عىسكىر طوبلادىلار . سلطان سليم بونى
خبر آلدى . قوتلى براردوايله استانبولدن حرىكت ايتدى . مصر سلطانلىرىنىڭ اولكەسى
(حلب) . كىردى . مصر سلطانى قانصوغورى ايله مەرج رايونى دە قارشىلاشتى .
قانصوغورى بى مغلوب وپرىشان ايتدى . آلتى آي شامدە قالدى . اھالى بى كندىسە
ايىنىدىردى . حاضرلغى تاماملادى . سورىيە ايله مصر آرهىنىدەكى چەلدن كچىدى .
(قاھرە) اوكرىنە كلىدى . (ريدانىيە) محاربەسى قازاندى . بو محاربەدە ، كە زيادە
سودىكى ، وزير اعظم سنان پاشا شھيد ارلادى . سلطان سليم مصرى آلدى ؛ فقط
سنان پاشانىڭ اولوشىنە چوق آچىدى . حتى : « مصر فتح ايدىدى ؛ فقط سنان دە
آلدن كىتدى ! » دىدى .

سلطان سليم ك شانى دىيائى طوتدى . آق دىكرىك مشهور قورصانى بارباروس
سلطان سايىمە تابع اولدى ، كندىسە خيرالدين نامى وپرىلدى ، دھا صوكر
بارباروس خيرالدين پاشا نامىلە تارىخىمىزدە شرفلى صحيفەلر وجودە كىتىن ، ايشە
بو ذاتدر .

اوزمانلر صوك عرب خليفەسى متوكل على الله
مېھرىتىڭ پادشاھلىرىمىزە اتقاي
مصر دە اوطوروردى . فقط رشىد قارىشازدى .
سلطان سليم متوكل على الله دىن خلافتى آلدى . حضرت پىغمبىرك بوتون امانتلىرى

تارىخى قرائت

سلطان سليم وعىسكىرلىك

سلطان سليم مصرە سىغىر ايدەجى زماڭ بازركانك بىرىن بر آرز اودونچ پارا آلىر .
سفر دنونوشدە بو پارمى بازركانە كوتەدەر . او زمانلردە اردوسىم كىرمك غايت شرفلى
اولدى بى ايجىڭ بازركان بو پارادن واز كچەجىنى سويلر ، فقط مقابلىدەدە اوغلونك عىسكىر
آلتاسى زجا ايدىر . بونك اوزرىنە سلطان سليم خدەتلىك :

— كىدك ، بازركانە سويليك . شمدى اونك قفاسى كسىد بىردىم . بوقسە ھەكس
باقى ، سلطان سليم بازركانك پاراسنە طمع ايتىدە قفاسى كسىردى دىرلر . اوزىدن كچىتىم .
جوابندە بولونور .

كندىسە امانت ايدىلدى . سلطان سليم بو امانتلىرى استانبولە كىتىردى . طوب
قاي سىرايندە (خرقة سعادت) دائرەسى ياپىدىردى . پىغمبىرىمىز ك امانتلىرى اورايە
قويدىردى . عثمانلى پادشاھلىرى رمضانك اون بىشندە بو امانتلىرى زيارت ايدىرلر .
مصر فتحندن صوكر تورك پادشاھلىرىنە خليفە دىيىلدى .

سلطان سليم دە ، فاتح سلطان محمد كى ، (ردوس) آلمەسى آلتى ايستەدى .
اردوسى و دوناماسى حاضرلادى . فقط شىرىنچە طوتولدى ، وقورتولامادى .
سلطان سليم ك بويوك سردارلىرىمىزدىنر . سىز سە سورەن سلطنتى پارلاق
ظفرلرلە دولودر . شاعر ، ادىب ، حكىم بر پادشاھدى . توركچە ، فارسى شعرلى
مشهوردر . ملىكىتىك سلامتى ايجىڭ قار دەشلىرىنە بىلە رحم ايتىردى . بونىدىن كندىسە
ياوز نامى وپرىلدى .

علمايە وشرىتە حرمتى واردى . پادشاھلىرىمىز ايجىڭدە مسلمانلق سياستى
تعقيب ايدىن اودر . زمانىك علماسنە اوقدر حرمتى واردى كە ، ابن كالك آتندى
يشىل صوف جەسە چا ور صىچرامش ، ياوز سلطان سليم بوجەك صندوقەسى
اوستە قونولماسى وصيت ايتىشدر .

قانونى سلطان سليمان

۸۲۶ - ۹۷۴

اىككىچى سلطان سليمان ، ياوز سلطان سليمك اوغلودر . زمانىدە توركلك
ك پارلاق نقطەسە ايردى . سلطان سليمان دورى ، توركلرك اقبال دورىدر .
بودور دە دولتمىز بوتون جھانە حاكم اولدى . حدودىمىز شمالاً ويانە ياقىنلرىنە ،
جنوباً عىسان دىكرلرىنە ، شرقاً ايرانە ، غرباً فاس حدودلرىنە قدر ايلرىلادى .
دونامامىز آق دىكرە حاكم اولدى . اردولرىمىز اوروپاي تىرەتدى .
سلطان سليمان ، قانونلىرىمىزى تنظيم ايتىردى . بو سببىن كندىسە (قانونى)
دىيىلدى .

سلطان سليمان حدودىمىزى اوروپادە بويولتەيە چالىشدى . حدودىمىز
بلغراد سىزى .
طونەيە قدر دايمىشدى . دھا اوتەلرە كچمك ايجىڭ (بلغراد) ك

ضبطى لازمدى . (بلغراد) اردولر يىرك، طوپولانى ايجين مهم بر نقطه ايدى :
(ادرنه) و (صوفيه) دن كچن يول، (موراوا) واديسى تعقيب ايدى درك اوراده
برله شيوردى .

فاتح، بومقصد مبنى ،
(بلغراد)ى المقى ايسته مشدى .
نهایت بوشرف، قانونى سلطان
سليمان نصيب اولدى . سلطان
سليمانك اردولرى (بلغراد)ى
آلدى . توركلرك ماجارستانه
يورومه لرى ايجين بر طوپولانا
نقطه سى آلدە ايدى لى اولدى .
مؤرخلر يىزىله (بلغراد)ى
(دارالجهاد) عنوانيله ياد
ايتمه يه باشلايدىلر .

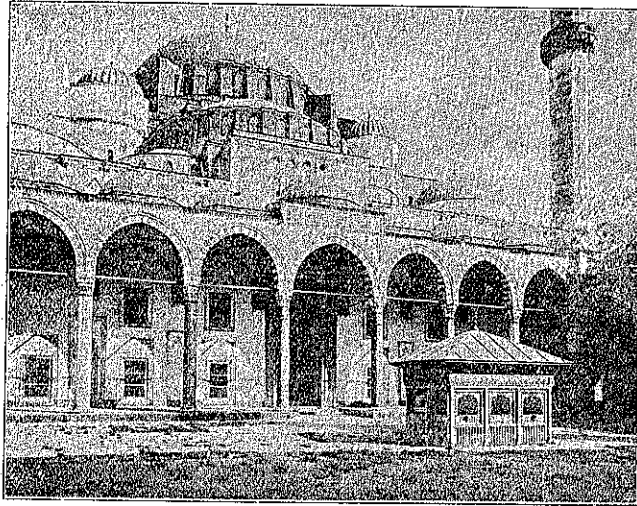
قانونى سلطان سليمان

رودوسى مفرى طونه
بوينده (بلغراد) نه درجه
مهمسه ، آق دكزده ده
(رودوس) آطه سى ده
اودرجه اهميتلىدى . بوراسى

شواله لى آلدە ايدى . شواله لى قورسانلىق ايدى درك كىلر يىزى راحتسىز ايدى بولردى .
(مصر) د امين اولارق كيدە يىلمك ايجين (رودوس) ك فتحه لزوم واردى .
فاتح ده ، ياورده بومقصدله آطه يى المقى ايسته مشلردى . بوشرف ده سلطان سليمان
فائل اولدى . (رودوس) د قوتلى بر دوناتما كوندردى . آلتى آي كيجه كوندوز
سچاليشيلدى . آطه ، توركلر آينه كچدى .

(بلغراد)ك فتحى ماجارلرى قورقوتدى . حدودده فساد اكسيك
يولمايدى . توركلرك طونه سرحدنده كى عسكرى تشكيلاتى مكملدى .
مسلطان سايمان بو تشكيلاتله ماجارستانى فتح ايدى چكسنة قالغدى . (بلغراد) ده

حاضر لقلر كورولدى . پادشاه معظم بر اردو ايله ماجارستانه يورودى . ماجارلرله
(موهاچ) اوواستنه قاتلى بر محاربه وقوعه كلدى . ماجار قرالى لايوش باطالار

استانبولده سايمايه جامه نك اولوسى

ايجنده تلف اولدى . ماجار اوردوسى پريشان ايدى لى . سلطان سليمان (بودين) ده
كيدى . ماجار قراللىقى (اردل) بكنك اوغلى زاپولاي يانوشه ويردى . تورك
مسلطونى جهانى طوتدى . مظفر پادشاه غالب اردوسيله ياتخته دوندى .

تاريخى قرائت

تورک آقنيچيلرى

توركلر بر قلعه يى آلاچقلى زمان آقنيچيلرى كوندە يرلردى . بو آقنيچيلر او قلعه نك
اطرافى خراب ايدىلر ، ايجنده كيلرى آج بر ايرلردى . صوكر ااصل اردو كلير ، قلعه يى
قولايجه ضبط ايدردى .

تورك آقنيچيلرى اوستريا ايجلرينه حقيقه دهشت صالشلردى . اك مشهور آقنيچيلر يىزى :
تيمور طاش پاشانك اوغوللارى ايله قاسم بكدر . قاسم بك سلطان سايمانك ويانه دن دونوشنده
معيينه آلدى يى قهرمانلرى اوستريا ايجلرينه صاللىش ، اردوسى قورتارنى و دولتى بيولتك
ايجون جاتنى فدا ايتشدر .

تورک اردوسنک شرفی کیتدکجه آردی ، بواننده اسپانیاه و آلمانیاه و بانه سفری حکم ایدن شارل کنت ، اوروپانک الک بویوک حکمداریدی . فرانسه قرالی اسیر ایتیش ، آوستریا (هیچ) قرالغنی قاردهشی فردینانده ویرمشدی . فرانسه قرالی برنجی فرانسوانک آناسی ، اوغلونی قورمق ایچین پادشاهمه مراجعت ایتدی . سلطان سلیمان فردینانددن ذاتا اوج آلق ایستدی . فردینانده ، سلطان سلیمان دوز دوزغز ، (بودین) ی آلمشدی . پادشاه تکرار (بودین) ه کیردی . بورای تورک ایمپراطورلغنک بر ولایتی حاله قویدی . (بودین) دن (ویانه ، بیچ) اوکراینه کلدی . شهری بر آیدن زیاده قیش باصیدردی . ارزاق یتیشمهدی . بویوک طویلر کتیریلهدیکی ایچین سورلر لایقوله دوکوله مهدی . سلطان سلیمان بوقدرله اکتفا ایتدی . فضله ضایعات ویرمهدن استانبوله دوندی . (بودین) ه بر بکر بکی نصب ایتدی . بواننده آقینجیلریمز (ایستریا) طاعلرینه قدر ایلریله دیلر .

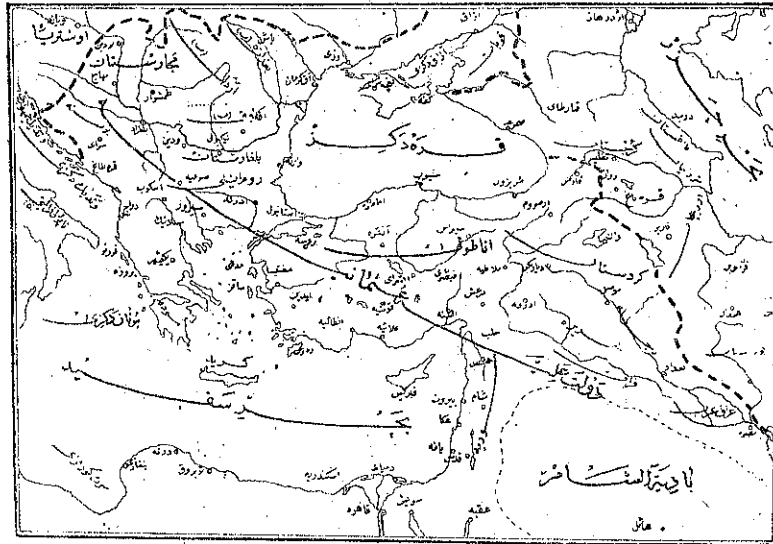
بغداد قومی سلطان سلیمان آوستریا ایله اوغراشیرکن ، ایرانلیر (تبریز) ی ابراهیم پاشای کوندردی . ابراهیم پاشا (تبریز) ی آلدی . آرقه سندن پادشاهده یتیشدی . ایکی اردو برلشدی . (بغداد) ایرانلیر آئنده ایدی . سلطان سلیمان (بغداد) ده آلدی . درت آی (بغداد) ده قالدی . تورکیا حدودی ، بوضورتله ، بصره کورفرینه قنبر ایلریله دی .

تاریخی قرائت

ابراهیم پاشا ایله آوستریا ایلمیسی

قانونی سلطان سلیمان زماننده دولتر پک قوتلیدر . اردوسز منتظم ، دولتر مکمل ، اخلاقز بوانده ، پولیتقه مز ایلردی . مان هر دولته قارشو قویایلردک . مملکتیمزه کیسه آل اوزاتمازدی . برچوق دولتر بزدن یاریم ایستلر . بزه یالواریرلردی . حتی سلطان سلیمانک وزیری ابراهیم پاشا اوزمانلر آوستریا ایلمیسه شو سوزلری سوله مشدی : — حاکیت آلتون و مجوهرله اولماز ، قیلجیله اولور . قیلجی حقی اولار قازانیلان بر مملکتده قیلجیله محافظه اولور . بز تورکر آز سولره چوق ایش کورورز . آلدینمز یرلی بردها آیزدن چیقارماز . بولتری بزدن آلتی ایچین آتجق قوللریزی کسهلی ، اوله آلمایدر .

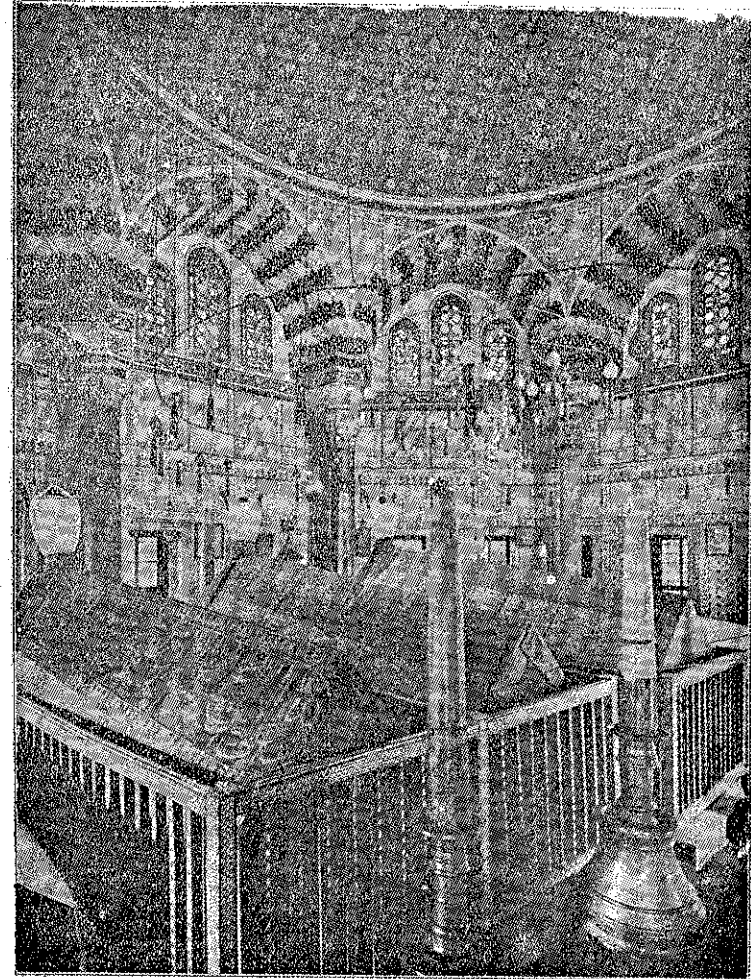
بارباروس میرالدین پاشا اردوسز قره لره حاکم اولدوغی کبی ، دونانمازده دکرلره مظفراولدی . بارباروس خیرالدین یاووز سلطان سلیم زمانندن ری خیل موفقیتلر کوسترمشدی . سلطان سلیمان بارباروسی (قبودان دریا) یابدی .

قانونی سلطان سلیمان زماننده تورکیه

خیرالدین پاشا دونانما ایله آق دکره حاکم اولدی . پادشاه آوستریا سفری یابارکن ، اوده فرانسلره دونانمازله یاریم ایتدی . (نیس) ه کلدی ، (طولون) ده یرلشدی . تورک بایراغی فرانسه ساحلارنده دالغالاندیردی . اوزمانلر آق دکرده بارباروسک بر رقیب واردی : آندریا دوریا . آندریا دوریا وندیکلیدی . اسپانیول دونانماسنه قوماندا ایدیوردی . بارباروس آندریا دوریای (پره وزه) ده مغلوب ایتدی . آق دکره تمامیه حاکم اولدی . سکسان یاشه قدر آق دکره دالغعلری اورتاسنده چارپیشدی . نهایت اجلیله ارتحال ایتدی . تربیسی بشکطاشده دکر کنارنده در . تربسک جوارینه (خیرالدین اسکله سی) دیرلر . بارباروس ، تورکرک الک شانلی دکر قهرمانلرنددر .

بارباروسك 'رقاشى' ، طورغود رئيسى . طورغود رئيس
طورغود رئيس (منشه) ليدر . بارباروسك دكتر چنگلرئنده يتيشن طورغود

استانبولده قانونى سلطان سليمانك تربىسى

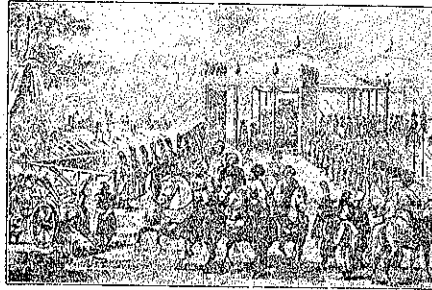
رئيس قانونى زماننده طرابلس غرب بکلبکلى اولدى . (جزيره) آطهسى

فتح ايتدى . حياتنك صوك زمانلرنده (مالطه) فتحنه مأمور اولدى . آطهنى
آلق ايچين قهرمانانه اوغراشدى ، ونهايت مالطه غزاسنده شهيد اولدى .

تارىخى قرائت

سلطان سليمان دورينك الهىبى

سلطان سليمان دورى ، دولتمزك احتشام وعظمت دوريدر . تورک سلطنتك آسپايه
اوروپايه ، آفريقايه حاکم اولدوغى دوردر . بوحاکيت اردو ايله ، دونامايلا ، غلبه ،
معرفته تأمين ايديلدى .
اردومن قانونى سلطان سليمان زماننده كالنى بولدى . سرحدلرعه منظم آقينيچى منفرزه ليله
دولدى . اك دكرلى سردارلر وآقينيچى بکلى بو دورده يتيشدى . مملکت بويودجه ،
اردونكده قوتى آرتدى .

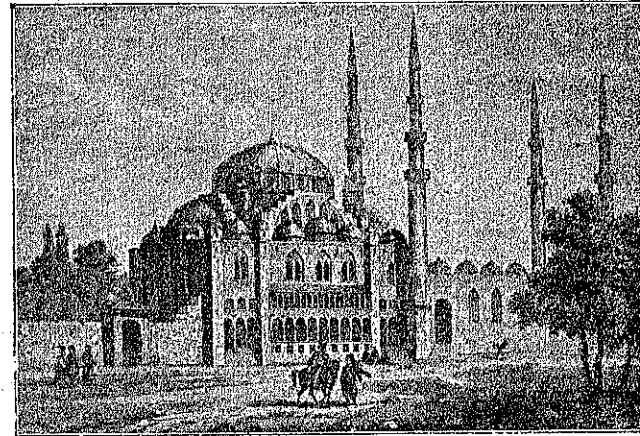
اوتاغ هايون

تورک دوناماسى بوتون دکنلره
حاکم اولدى . اکمقدردکنلر قهرمانلرى
يتيشدى . ترسانلرعه آرزومانده کيلر
انشا ايدر ، دوناماسزك قوتى آرتدیرر .
دى . دوناماسزك قوتى آوروپا
دونامالرينك هيسندن اوستوندى .
سفرلرده ظفر آرتدجه استانبول
غنيمتله دولدى . خزينه نك ، وزيرلرک ،
خلقک توتى آرتدى . پاي تختنده ساماييه
وشهنزاده جامى کي معظم آبدلر وجوده

کثيريلدى . دبدبه وعظمت آرتدى . وزرا سزايلى ثروت ورکت ايچنده يوزدى .
دولتک مالى وقوتى يوکسلدى . مملکتک مهم مرکزلرنده يارملر کسيلدى . هرطرف
اعمار ايدلدى . ترسانه مزده کيلر يايلىر ، طوبخانه دن ماعدا ، (باغراد) ده يله طوبلردو کولوردى .
دولت هرشي کندی تدارک ايدلردى . دولتک خزينه سى . خراج ويره ن قراللرک ،
ايمپراطورلرک کوندر دکلى آلتونلرله دولادى .
تورک ثوتى ، تورک عظمتى اوروپاليلرک کوزلرغى قاماشند يوردى . پادشاهک دوستلغى
قازانغى ايچين اوروپانک اک نفوذى ايمپراطورلرندن وقراللرندن بايتختمزه اياچيلر کيلردى .
سلطان سليمان علم ومعرفته اهميت ويردى . کندی ده شاعردى . تورکک اک بويوک
شاعرلرندن باقى وفصولى ، اک بويوک علامه لرندن ابوالسعود وابن کال ، اک بويوک معمارلرندن
قوجه سنان ومعمار داود ، اک بويوک وزيرلرندن ابراهيم پاشا ايله صوقوللو محمد پاشا ، هپ
اونک زماننده يتيشدى .

طونه بويلىر کوپرولر ، جاملر ، کاروانسرايلرله دولدى . اسلاميتدن اول وصوکرام
تورکک قانونى سلطان سليمان دورى کي پارلاق بر دور کيرمه دى .

هند صولرته عثمانی دوناماسی ارقداشلری ده عمان دکرلینه قدر آچیلدیله.
تورک دوناماسی هند صولرته قدر کوتوردهن قیودالریمز : خادم سلیمان پاشا ،
پیری رئیس ، سیدی علی رئیسدر .

استانبولده سلیمانیه جامی

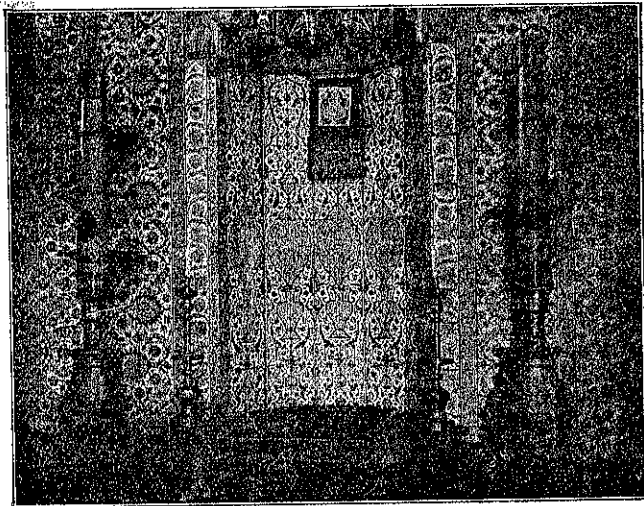
بودورده دوناماسیله اسلامده مسلط اولان وندیکیلرله اسپانیالیلر و پورتکیزلردی .

تاریخی فرائط

اسکی دورلرده رشوت

تورک لک ایلک زمانلرده وزیرلر و مأمورلر رشوت نهدر بیلزلردی . رشوت قانونی زماننده باشلادی . صدر اعظم رستم پاشا رشوتسز مأموریت ویرمزدی . رشوت علنیدی . حتی ارضروم بکار بکیسی کندیسنه بش بیک آلتون تقدیم ایتدی . رستم پاشا : « ارضروم بکار بکیلکنک بو قدر یارمه تحبلی یوقدر » دییه اوج بیک آلتونی آلدی ، ایکی بیک آلتونی کری ویردی . صوقورلو محمد پاشانک وفاتندن سوکرا ، رشوت کیتدیکه آرتدی . قسطنطنیه حکومت سوردهن اسفندیار اوغوللری تورک لره دشمندیله . بونلرک سلاسه سندن اسکدارده جامی اولان شمسی پاشا اوچینچی سلطان مرادک صاحبلرندیدی . شمسی پاشا برکون یالینسه سونچ ایچنده کلدی . سینی صوردیلر : « بو کون سلطان مراد حضرتلرینه بویوجک بر رشوت قبول ایتدیردم . آرتق بولدت پادشاهلرک دماغنده قالیر ، ودولتلی بوزولور ، بنده اجدادیک انقانی بوصورته آلمش اولورم » . دیدی .

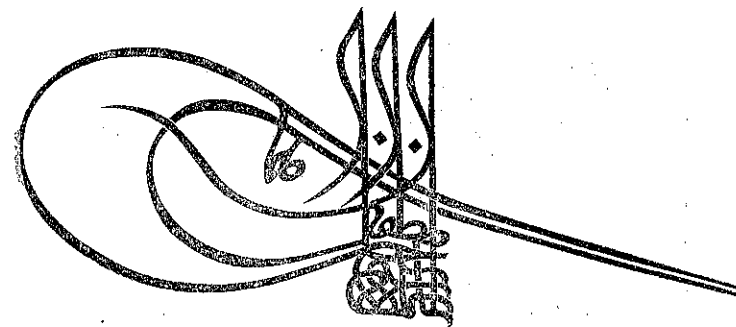
وندیکیلرله اسپانیالیلری بارباروس ایچه سیندیرمشدی . فقط پورتکیزلر هندستانده کی اسلاملری راحتسز ایدیورلردی . (کچرات) حاکمی پورتکیزلردن ییزار اولدی ، سلطان سلیمان امداد ایسته دی . پادشاه ، هندستانه مصر والیسی خادم سلیمان پاشایی مأمور ایتدی . (سویش) ده کیلر یاپیلدی . دوناماس حرکت ایتدی . سلیمان پاشا کیدرکن (جده) یی و (یمن) ی آلدی . کچراته کلدیکی زمان ، امداد ایستین حکم اولمشدی ؛ یرینه کچن اوغلو ، کندیسنه امنیت ایتده دی . سلیمان پاشاده کری دونمیه مجبور اولدی .

استانبولده تحته قلمده رستم پاشا جامعنده محراب

ارقاسندن پیری رئیس هند صولرته کیتدی ، (بحرین اطه لری) نی آلدی . حتی دکر جیلکه دائر مکمل برده اثر وجوده کتیردی .
اک سوکرا ، سیدی علی رئیس تورک دوناماسی هندستان صولرته کوتوردی . پورتکیزلرله چارپیشدی . اوده فورتنلر یوزندن برشی یاپامادی . قره دن استانبوله

دوئمه يه مجبور اولدى . مع مفيه بوتون بو سفر نتيجه سنده تورك سطوقى هند ساحلارنده كندىنى كوستردى . يمن حواليسنده تورك حاكميتى طائيلدى . سلطان سليمان آرتق اختيارلامشدى . اك زياته خاصكى خرم سلطانك نفوذينه تابعدى بونكه برابرينه غزالردن واز كچمه دى ؛ وزير اعظمى ، صوقوللو محمد پاشا ايدى . پادشاهك صوك سفرى ينه اوستريايه قارشى اولدى . اوستريا ايمپراطورى خراجيه باغلامشدى . ايمپراطور وعدينى طومادى . سلطان سليمان اوستريايه يورودى .

سلطان سليمانك طغراسى

(سيكه توار) قلعه سنى قوشاندى . تام قلعه آليناجى صررده وفات ايتدى . صوقوللو محمد پاشا پادشاهك وفاتى يكيچر ياردن صاقلادى . (سيكه توار) آليندى . عسكرلر ، پادشاهك وفاتى آنجق بولده اوكره نه بيلديلر ، مظفر سردارلرينك جنازه سنى آغلايه آغلايه استانبوله كتيزديلر .

ايكنجى سلطان سليم

۹۷۴-۹۸۲

سلطان سليمانك وفاتنده يرينه شهزاده سى ايكنجى سلطان سليم كچدى . سلطان سليم ذوق وصفايه دوشكوندى . دولتى وزير اعظم صوقوللو محمد پاشا اداره ايتدى .

صوقوللو محمد پاشانك ارقاداشلرى : اوز دمير اوغلو عثمان پاشا ، قيليج على پاشا ايدى . بو اوچ وزير سلطان سليم زمانى درايترليه يوكسلتديلر .

ايكنجى سلطان سليم

اوز دمير اوغلو ، (يمن) ي كاملا فتح ايتدى . (قبريس) آطه سى تورك حاكميته آليندى . دونامامز (اينه بختى) ده ونديكاييرله چارپيشدى ؛ فقط محاربه يي قازانامادى . صوقوللو ، بو موفقيتى سزلكك انتقامنى آلمايه چالپيشدى . تورك دونامامسى اسكى حالنه كتيردى . قيليج على پاشا ، تورك دوناماسيله ينه آق دكزه حاكم اولدى .

تاريخى فرائت

صوقوللو محمد پاشا و دونامامز

ايكنجى سلطان سليم زماننده ، دونامامز (اينه بختى - له بات) ده مغلوب اولدقدن صوكرا ايدى . صوقوللو محمد پاشا دونامامزك اوغرا ديفى زيانلرى تميره اوغراشيوردى . اودوروك اك مشهور قاپودانى ، طوپخانه ده جامى اولان ، مشهور قيليج على پاشا ايدى . صوقوللو ، ترسانه جوازنده كى خاص باغچه ك بر يارچه سنى آيرتمش ، اوراده يكيدين ايكي يوزكى يلديرمايه باشلامشدى . صوقوللونك بوغزى قيليج على پاشانك حيرتى جلب ايتدى . بر كون پاشايه :

— پاشا . كى تكتنه لرني ياتق هر زمان قابلدن . فقط ايكي يوزكى به بش آلتى يوز دمير ، اوكا كوره طايغه ، پالامار ، خالاط ، هر كى به يلكن تداركى امكانىز بر شيئدر . ديدى .

صوقوللو محمد پاشا شو جوابى ويردى :

اوچىنچى سلطان مراد

۹۸۲ - ۱۰۰۳

سلطان سليمك وفاتىندە يېرىنە اوغلو اوچىنچى سلطان مراد كچدى. صوقوللويى يېتە صدارتدە براقىدى. صوقوللو دولتك سلامتى ايچىن بوتون ذكاسيله چاليشدى. ملتزمە بوبوك خدمتلىرىنى رقييلرى وزير اعظمى راحت براقادىلار. صوقوللو ايرانه سفر ايدىلما سىنك عليهنده ايدى. كندىسىنى چكەمەنلەر ، پادشاهى قانديردىلار. ايرانه سفر آچدىلار. صوقوللونك نفوذى كوندن كونه قىرىلدى. فقط يېتە قور كىتىرمەدى. نهايت صوقوللونك نفوذى پادشاهده چكەمەنلەردى. جلوسنده آلىنى اوچىنچى ، دىرت سەنە صوكرا ، وجودىنك قالدېرىلما سەادت بىلدى. قوجە وزير ، بركون ديواندە دولتك ايشلار بارغىر اشيركن شهيد ايدىلدى. نەشى ايوب ساطنە كومولدى. صوقوللو ، اك بوبوك وزيرلر بىر دىندى. ايكي سەنە قانونى ، سكر سەنە سلطان سليم ، بش سەنە اوچىنچى سلطان مراد زماننده صدر اعظملىق ايتىشدر .

اوچىنچى سلطان مراد

صوقوللودن صوكرا درايىتى صدر اعظملىرىدە آزالدى. وزير اعظملىرى موقعلرى

— پاشا حضرتلى . سن هنوز بودولاي آكلامامشك ، والله شوكا اعتقاد ايتكه ، بو دولت اوله بر دولتىدركه ، بوتون دونامانك دميرلرني كوموشدن ، خلاطرىن ابريشمىدن ، يلكلىرىن ده اطلاندن ياكى ايچىن بيله كوچلك چكەم . هر كىنك لازم اولان آلاتى ويلكلىرىن يئىدىر مەسم ، بىندن ايسته .

علي پاشا بونك اوزرىنه قالدى ، پاشانك آلىنى اوپدى :

— شمدى آكلادىم ، سز بودوناماي پاشه چيقاراييله چكەم ديدى .

في الحقيقه ايلك بهاردن اول ايكي يوزدن فوله كى بوتون طوبى ، تفنى ، طائفه سيله دكزه ايندىرىلدى .

محافظه ايچىن يكيچىلرلى آياقلاندىرلر ، پادشاهى قورقوتورلردى . عصيانلىرى كىتىدكه چوغالدى . پادشاهلرك هيچ نفوذى قالمادى . قاريشقلىق دورى باشلادى . پادشاهلرلى جىلدى كى جىسور و عاقل دكلاردى . صوقوللودن صوكرا ، اوردونك باشنده سفره كىدن پادشاهلرده كورولمەدى . كىدە نلر بيله زورله كىتىدىلار . سرائلرندە ذوق و صفا ايله اكلنجى ترچىس ايتدىلار . سرايدە قادين نفوذى آرتدى . دولتك سياستى والده ساطانلرك و خاصكىلرك لنده قالدى . سزاي

استانبولده طوبخانهده قىليچ علي پاشا جامى

رشوت و حيله اوجاغى اولدى . صدر اعظملىرى و شىخ الاسلاملر رشوتله ايش كوردىلار . رتبهلرلى ، منصبلىرى باره ايله ساتدىلار . خلق آزيدى . يكيچىرلى آغلارلى ، والده سلطانە چاتانلر ، استانبولده حاكم اولدىلار . اداره جاهلر و مستبدلر لنده قالدى . علمه و عرفانه اهميت وىرلەدى . اردولر بىر مغلوب اولدى ، دولتده كوندن كونه چوكهيه ، انحطاطه باشلادى . بو انحطاطى ، اوزون سەلردن صوكرا ، آنجق بيك مشقته بر ايكي وزير دوردورايىلدى .

ايران سفرى صوقوللونك زمانندن آچىلمىشدى . صوقوللو مانع ايرانه سفرى اولمايه چاليشمش ، موفق اولامامىشدى . رقييلرى سفرى آچدىلار ، ودوام ايتدىلار .

ایران سفری اون اوچ سنه سوردی . بوسفرده اوزدمیر اوغلو عثمان پاشا ایله لالا مصطفی پاشا بویوک یارارلقلر کوستردیلر . ایرانیلری برچوق یرلرده مغلوب ایتدیلر . سفر کیتدکجه اوزادی . ایکی طرفدن ده چوق انسان ناف اولدی . نهایت ایرانیلرله مصالحه یابیلدی . آذربایجان ایله شیروان بزده قالدی . صوقوللو، ایرانک ضبطدن تورکلر ایچین برفائده اولامایاجنه قائلدی . یوللرک آزلنی ، کوردستان طاغریلرک صرپلی بورالره عسکر یوللامامزه منعمدی . ایراندن بعض یرلر آیلندی ؛ فقط صوقوللونک نه قدر حقلی اولدوغی عصرلرجه صوکر ایله آکلاشلادی .

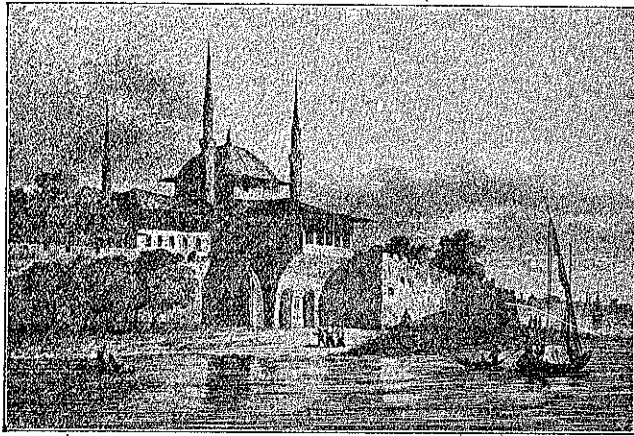
استانبولده طوب قانی سراینده باب السعاده

بودورده سرحدلرده آقینلر هیچ اکسیک اولمازدی . سواریلریمز **آوستریا سفری** اوسرده آوستریا آقینلری بارلردی . بوسنه والیسی حسن پاشا بویله بر آقین ائناسنده دشمنک پوصوسنه اوغرادی . چوق تلفات ویردی . دشمندن اوج آلق ایچین ماجارستانه سفر ایدیلدی . صدراعظم سنان پاشا سردار اولدی . فقط هیچ برشییه موفق اولامادی . حق دشمن قارشیسنده قاچدی . تورک آقینجیلری بوتارینجده محو اولدی . سفر سوردکجه سوردی ، اون درت سنه دوام ایتدی . پادشاه ، اوچنجی سلطان مراد وقتنی اکلتجه ایله ، ذوق وصفایله تکپردی . نهایت وجودی سفاهته دایانامادی . کنج یاشنده وفات ایتدی .

اوچنجی سلطان محمد

۱۰۰۳ - ۱۰۱۲

تکرى سفرى اوچنجی سلطان مرادک یرینه اوچنجی سلطان محمد پادشاه اولدوغی زمان آوستریا سفری حالا دوام ایدیوردی . اردومز دایما

استانبولده دکن کنارنده سنان پاشانک یابدیردینی اینجیلی کوشک

یوزولیلوردی . سنان پاشا ایله خواجه سعدالدین افندی بوبوزغونلقلرک آجیسنی

تاریخی قرائت

نایبده بر قرمانه

صدر اعظم ابراهیم پاشا اوردوسی اوچنجی سلطان محمد زماننده (قایزه) بی قوشاتدینی زمان ، اردومزدن بر نفر دشمنه اسیر اولدی . دشمن بواسیری کتیردی ، تورک طوپلرینک آجیدینی کدیکلری تمیره مأمور ایتدی . برکون ، تورک اسیری کدیکلری تمیر ایتدیکه کیتدیکه . جیخانه دبوینک قاپسی آجیق اولدیفنک فرقنه واردی . قلعه بی تورک اردوسنه ضبط ایتدیرمه به ، دشمنی محوایتمه به قرار ویردی . اطرافنه باقیندی . کیمسه یوقدی . جیخانه لکه دوغرو یاناشدی ، بارونی آتله دی . مدھش بر یاتلامه اورمالی صاارصدی . فدا کار تورک ، ماتی ایچون جانی فدا ایتدی . قهرمان عسکرک بو حرکتی دایما صوکر اوردومزدن خبر آیلندی ، جسور نفرک مردلکی پوتون اردوده تقدیر ایلندی .

چيقارمق ايچين پادشاهك سفرده بولونماسى موافق كورديلر. فى الحقيقه، قانونيدن صوكرا، پادشاهلر سفره كيتمز اولشاردى. سلطان محمد، وزيرلر ك اصرارى اوزرينه، سفره كيتمه يه راضى اولدى. اردومن ماجارستانده ايلر يله دى. (اكرى) قلعهسى آيلدى. اوسترياليلر (اكرى) نى آلمايه كلديلر، (خاچ اووا) ده مغلوب اولديلر. محاربه نك قازانيلماسه خواج، سعدالدين افنديك متاى سبب اولدى. آز قالدى سلطان محمد محاربه ميدانين قاچاقچى. اوسترياليلر پادشاه طاقي طرفندن اودونله، كچه ايله مغلوب ايدلديلر. توركلر سلطان محمد بوسيدن (اكرى فاتحى) عنوانى ويرديلر.

اوستريا سفرى حالا بيتمه دى. (قايژه) بزده ايدى. دشمن قايژه محاصره سى (قايژه) نى قوشاندى. قلعه محافظى تيزياكى حسن پاشا ايدى. پاشا بويوك برماتت كوستردى. دشمنى حيله ايله آلداندى. قلعه ده چوق عسكروار كى كوستردى. عسكرى نطقلر يله، قهرمانلار يله غيرته كيتردى. چوق اختياردى. كندى ايلرله آتسه باغلاندى. بر قاچ دفعه قلعه دن طيشارى يه، دشمن اوزرينه آيلدى. دشمنه چوق تافات ويردردى. اوسترياليلر حسن پاشايه فارشى دوراميه جقلىرى آكلاديلر، قلعه نى آلمدن وار كيديلر. اك قيمتلى اشيا لرى براقارق صا ووشوب كيتديلر.

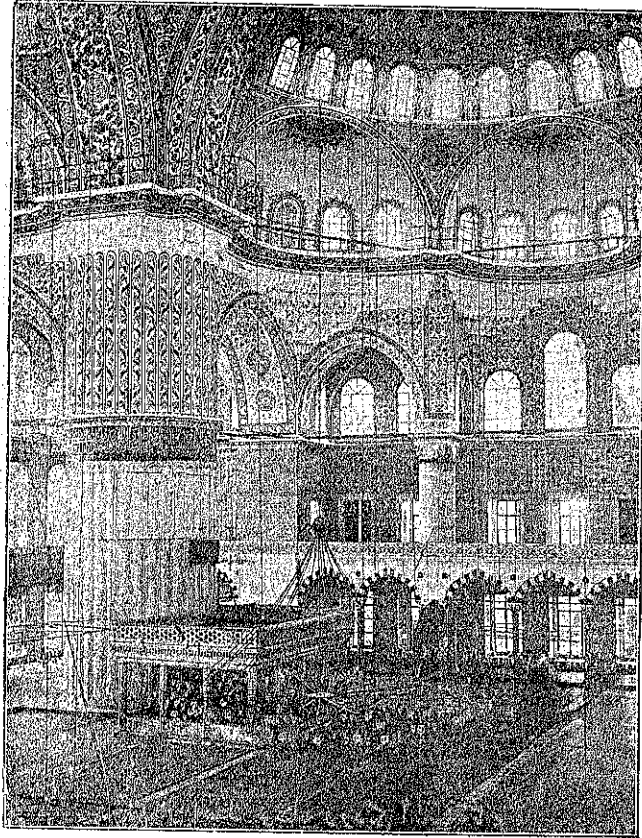
تيزياكى حسن پاشا

برنجى سلطان احمد

١٠١٢ - ١٠٢٦

بونكه برابر حرب دوام ايتدى. بو ائناده اوچنچى سلطان محمد اولدى. يرينه اوغلو برنجى سلطان احمد كچدى. حرب ده دوام ايتمه يه مجبور اولدى. بو اوزون سفر دولتمزى يوردى. اكرى سفرندن قاچانلر آناطولوده اشقيالعه باشلاديلر. نهايت اوستريا ايله (زبدوه توروك) معاهده سى يايلىدى. اون درت سنه سوردن اوستريا سفرينه ده بوصولله نهايت ويريلدى. اوزمانه كلنجه يه قنر

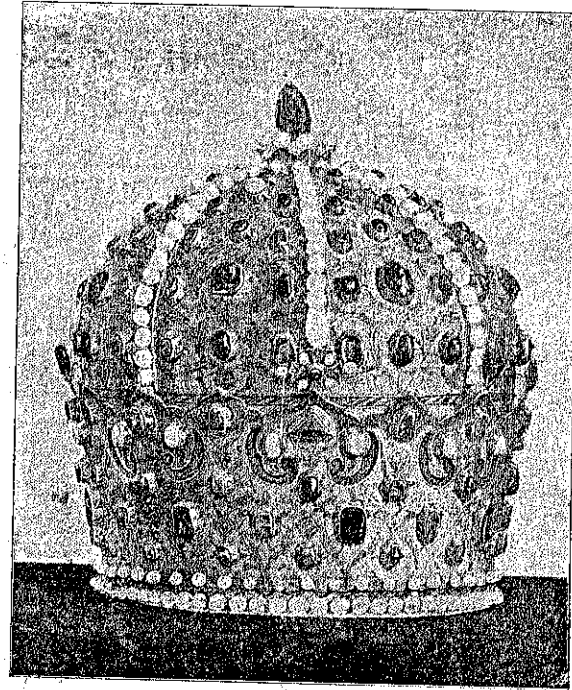
اوسترياليلردن اوتوزنيك آلتون وىركى آليردق؛ بو وىركى هديه يه تحويل ايديلدى. دولت، حرب فلاكتنى آتلا تىقدن صوكرا، آناطولوده كى (جلالى) اشقياسيله مشغول اولدى. بونلرى قويوجى مراد پاشا اورتادن قالديردى.

استانبولده سلطان احمد جامعنك ايچى

بوصرمده سلطان احمد، كنج ياشده وفات ايتدى. يرينه اوغلو سلطان عثمان كچه جكدى. فقط غايت كوچوك دى. بوسيدن قارده شى سلطان مصطفى پادشاه اولدى. اوزمانه قدر پادشاهلق بابدن اوغله قاليردى. اوتارنجدن اعتباراً خاندانك اك ياشليسنه قالمق عادت اولدى.

بواصولك چوق فنانی کوردولدی . اوزمانه قدر شهزاده لر ولایتلره کونده ریلیرلر ، اوراده مکمل صورتده یتیشیرلردی . بابالری نه قدر چوق یاشارسه ، اونلرده او قدر چوق تجربه کورورلر ، سلطنته تجربه لی اولارق کچرلردی . سلطان احمد دن سوکرا ، شهزاده لرك ولایتلره والیدلکه کوندریله لری اصولی قالدیریلدی ، شهزاده لر

سلطان احمدك بوجقايه ویزدی آلماسلی تاج

سرای اودالرینه قایدیلدی . بابالری نه قدر چوق سلطنت سوررسه ، اونلرده او قدر چوق محبوس حیاتی کچیردیلر ، دماغلرینک قوتی غائب ایتدیلر ، جلوس ایدنجه ده مملکته هیچ بر خدمت ایدمه دیلر . سرای آداملرینک اللرنده او یونجاق اولدیلر . جدلرینک متانتی کوسترمه دیلر . کاه خلع اولوندیلر ، کاه شهید ایدیلدیلر . سلطان احمد بالطبع بوتیجه یی آکلایامازدی . خفقلری بوکا سبب اولدیلر .

اساساً کندی غایت ذکیدى . سلطان احمد جامی اونکدر . کعبه یه غایت قیمتی مجوهرلر کوندرمش ، حتی تورک لره ایتدیکی خدمتدن دولایي ماجارقرالی بوجقايه لالا محمد پاشا واسطه سیله آلماسلی برتاج هدیه ایتشدیر .

تاریخی قرائت

تیریاکی حسن پاشانک نطقی

تیریاکی حسن پاشا (قانیزه) قلمه سنه محافظه تعین اولوندی . دشمن ، قلمه یی تکرار آلتی ایچین کلدی ، قوشاددی . تیریاکی حسن پاشا خارق العاده قهرمانلقلر کوستردی . پاشا ، عسکری نطقلره غیرته کتیرمه نك یولنی بیلیردی . برکون بوتون غازیلی اطرافه طوبلادی . شونطق سوبله دی :

غازیلر !

اوج آیدر آج قالدق . یاصدیق یرینه قیلجه یاصلاندق . بو قدر قاردشلیمیز کوزلریمیزک اوکنده شهید اولدی . ایچیزده یارالانمادق غازی قالدی .

کوللر ایچنده یووارلاندق . بو قدر غیرتک اجرینی مطلقا کوره جکز . بیلیرسکزکه ، دشمن قارشینده اولنلریمیز شهید ، قالانلریمیز غازیدر . بن آوستریالیلرک هجومی بیلیم . بر کره یوزلی دوزسه مغلوب اولدقلری کوندیر . پرلیکزدن آیریلاییک ، دشمنک ایلاک هجومندن ییلماییک .

حسن پاشانک بو نطق عسکرک جساتی بر قات ده اآرتدیردی . عسکرلریمیز آوستریالیلرک اک شدتلی هجوملری آرسالانلرکی دفع ایتدیلر .

احمد رفيق بك سائر انرلى

F. BASARAN

ابتدائى و لىسلىرى ايجىن :

(دورۋ اولى - ايكىنجى صنف)	بويوك آداملار
(دورۋ متوسطه - برنجى صنف)	توركيا تارىخى
(دورۋ متوسطه - ايكىنجى صنف)	توركيا تارىخى
(دورۋ عاليه - برنجى صنف)	عمومى تارىخ
(دورۋ عاليه - ايكىنجى صنف)	عمومى تارىخ

تالى صنفلىرى ايجىن :

تارىخ عمومى (قرون وسطى)

عاليه صنفلىرى ايجىن :

بويوك تارىخ عمومى ۶ جلد (قرون وسطى نهايتنه قدر)
تارىخ مدنيت ۳ جلد (سەنيوبوسدن ترجمه)

توركيا تارىخى

اسلاميتدن اول توركلر ، اسلاميتدن سوكر ا توركلر ،

سلچوق توركلرى ، عثمانلى توركلر

الذ بكى وغير مطبوع وثيقه لره نظراً احمد رفيق بك طرفندن يازيلان بو اثر ياقينده نسر
ايديله جكدرد . (توركيا تارىخى) ايكى بويوك جلد تشكيل ايدم جكدرد . هر جلد ايكى كتابدن
متشكدر . طبى و رسملى غايت نفيسدر .

